

BARCELONA *verda*

FEBRER 2004

92

BARCELONA *verda*

Publicació bimestral
Núm. 92 febrer del 2004

Presidenta
Imma Mayol i Beltran

Vicepresidenta
Marina Subirats i Martori

Edita
PARCS I JARDINS DE BARCELONA
INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173
08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@mail.bcn.es
www.bcn.es/parcsijardins

Director
Joan Conde

Coordinació
Gabriel Arranz

Cap de redacció
Maria Rosa Salvadó

Consell de redacció
Antonia Barba
Teresa Franquesa
Dani García
Xavier Hernández
Coloma Rull

Consell assessor
Desenvolupament de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal:
Joan Andreu Verdaguer
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura: Miquel Vidal
Foment de les Arts Decoratives (FAD):
Xavier Rovira
Institut Municipal d'Educació de Barcelona: Antònia Hernández
Diputació de Barcelona: Manuel Canes
Escola d'Agricultura de Barcelona (UPC): Xavier Fàbregas
Direcció de Serveis de Vigilància Ambiental de Barcelona:
Margarida Parés
El Tinter, S.A.L.: Àngel Panyella
Gestió, producció editorial i impressió
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

Col·laboradors d'aquest número
Josep M. Huertas Claveria, Pepe Encinas, Núria Membrives, Salvador Pi, Albert Punsola, Marina Subirats

Disseny i maquetació
Manuel Reyes

Assessor lingüístic
Marià Pou Nadal

Fotografia
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya, Neus Oliveres

Foto portada
Dani García

Publicitat i patrocinis
José Luis Almudi

Secretaria i subscripcions
Núria Ugena

Tiratge
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats en aquesta revista.

 Paper reciclat
Cyclus òfset
Torras de 115 i 170 g

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

EDITORIAL3
La Barcelona de les flors i del civisme

NOTÍCIES4

AGENDA 21 DE BARCELONA12
L'ajuntament, més 'verd' per dins

EL PERSONATGE.....14
Imma Mayol, tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta de Parcs i Jardins

B VERDA16

PARCS DE CIUTAT20
Un trapezi anomenat Solidaritat

REPORTATGE.....22
Premis Acció 21: bones pràctiques, bons exemples

L'OPINIÓ.....25
Verd és el color... del civisme, per Marina Subirats, regidora d'educació i cinquena tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

PAISATGISME26
La força de la muntanya i la dolçor d'un jardí botànic es donen la mà en el III Premi Rosa Barba

EDUQUEM PER A LA SOSTENIBILITAT28
Cucs i llangardaixos

APUNTS DE JARDINERIA30
Les mimoses

FULLS TÈCNICS32
Noves rocalles d'endemismes mediterranis al Jardí Botànic

MOLT CAMP PER CÓRRER34

DIRECTORI VERD38

La portada

SORPRENENT NATURA

Cylindropuntia rosea, que en aquest número de *Barcelona Verda* desplega els seus encants a la portada, és una de les espècies de cactus que formen part de la gran col·lecció de cactàcies i suculentas que hi ha al Parc de Mossèn Costa i Llobera, considerada una de les més importants d'Europa. La sensació hivernal de les seves punxes no és més que això, una sensació. No estan gebrades, són així independentment de l'estació de l'any. L'habilitat del fotògraf ens permet descobrir en tota la seva esplendor aquesta petita sorpresa de la natura.

Editorial

La Barcelona de les flors i del civisme

Treballs de poda, noves plantacions als parterres, preparació de sobres plens de llavors per obsequiar els ciutadans i ciutadanes... Tot plegat ens recorda que ben aviat celebrarem la Festa de la Primavera i que Barcelona es guarnirà amb mil colors. Ja fa anys que aquesta festa s'ha convertit en un acte multitudinari, on tothom pot fer de jardiner per un dia. L'objectiu principal és sensibilitzar la població en el respecte per la natura i, més concretament, per la que hi ha a la ciutat, especialment els parcs i jardins. En definitiva, del que es tracta és de fomentar una actitud cívica en l'ús dels espais verds urbans, que inclou, sens dubte, la col·laboració en el seu bon manteniment. Un aspecte, el del civisme, que ben aviat serà protagonista arreu de Barcelona.

Dissortadament, les actituds incíviques s'han convertit en un problema en molts espais de la ciutat, amb pintades, soroll, destrosses o abandó d'animals. La llista és llarga, i aconseguir que aquests comportaments donin pas a d'altres que afavoreixin la convivència és un objectiu que només es podrà complir gradualment. En l'apartat d'opinió, ens en parla la regidora d'Educació, Marina Subirats, que enceta d'aquesta manera en la nostra publicació les reflexions relacionades amb el Pla per a la Promoció del Civisme. Un projecte a llarg termini del qual també ens fem ressò en les pàgines 4 i 5 d'aquest número de *Barcelona Verda*.

Dins d'aquest context, si hem fet esment, entre altres problemes, de la proliferació d'animals en alguns parcs de la ciutat és per dos motius: perquè s'ha de resoldre i perquè ordenar la presència dels animals a la ciutat és una bona mesura per afavorir la seva convivència amb les persones. Així, al gener, Barcelona va posar en marxa els programes de control de dues colònies de gats, una al Parc de la Ciutadella i l'altra al Parc Güell. L'existència d'aquestes colònies és fruit de l'abandó, que ens recorda un nou aspecte per treballar en aquest Pla per a la Promoció del Civisme que ara comença: la tinença responsable d'animals de companyia.

Paral·lelament, el Programa d'Actuació Municipal 2004-07 va prenent forma, amb nous reptes que ens explica la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol. L'objectiu: una Barcelona que aposta pel manteniment del seu espai públic i la neteja, pel civisme i l'atenció social, per la mobilitat i la sostenibilitat. ■

Joan Conde del Campo
director gerent de Parcs i Jardins

El Pla per a la Promoció del Civisme: de la Barcelona que tenim a la Barcelona que volem

Aquest mes de febrer, Barcelona iniciarà un Pla per a la Promoció del Civisme. Aquesta iniciativa, que preveu un desenvolupament a llarg termini, té com a objectiu una acció continuada que consolidi i millori el nivell de civisme de la ciutat i en garanteixi la cohesió social.

Barcelona es prepara per a un esdeveniment de grans dimensions, la celebració del Fòrum Universal de les Cultures, que farà que, un cop més, la ciutat estigui en el punt de mira de tot el món. Això requerirà un alt grau de civisme i de capacitat d'acollida de persones amb idees i costums diversos. Un fet que posa en relleu un dels principals reptes assumits per l'Ajuntament de Barcelona al llarg del present mandat:

les persones, ja que són les que faran possible un canvi d'actituds, cada cop més cíviques, que sigui perdurable.

El contacte amb els ciutadans i ciutadanes es mantindrà obert mitjançant tres instruments: una comissió cívica, una taula d'entitats per al civisme i una campanya de voluntariat. La comissió cívica estarà formada per persones que estiguin vinculades amb el civisme i la convivència a la ciutat i hagin reflexionat sobre aquestes qüestions. També hi seran presents representants de determinats col·lectius que, per les seves característiques, són importants a l'hora de millorar la convivència, com és el cas dels motoristes o diversos col·lectius juvenils. Aquesta comissió cívica tindrà com a funció posar de manifest i canalitzar les percepcions ciutadanes de la convivència a Barcelona, i contribuir a definir, des d'una perspectiva oberta i progressista, els valors del civisme.

La taula d'entitats per al civisme recollirà i impulsarà el compromís de la societat civil. La campanya de voluntariat s'articularà a través d'entitats ciutadanes, i assumirà, sobretot, funcions d'informació i sensibilització, així com actuacions exemplificadores en què també podran participar altres ciutadans i ciutadanes, ja sigui a títol individual o com a representants d'organitzacions socials.

El pla també preveu els fòrums oberts de reflexió, a través de taules rodones sectorials en els diferents districtes i d'un cicle de conferències que tindrà lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) entre els mesos de febrer i juny i els de setembre i desembre del 2004. Les

revisar tot el que es fa per garantir les condicions d'una convivència de qualitat i, alhora, impulsar la corresponsabilització de la ciutadania.

Per aconseguir aquests objectius és fonamental seguir en la tradició d'implicar els diferents sectors, com s'ha estat fent amb l'Acord Cívic per a la Neteja, el Pacte per a la Mobilitat, la Taula del Soroll, el Pla Jove, el Projecte Educatiu de Ciutat i els Consells de Participació.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Promoure el civisme és, en definitiva, promoure els valors de la cooperació i la solidaritat. Per això, el Pla per a la Promoció del Civisme posarà l'èmfasi en el treball directe amb

L'objectiu del Pla per a la Promoció del Civisme és aprofundir en la responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes sobre l'entorn en què viuen

conferències s'editaran en un llibre que ha de ser el llegat de la reflexió sobre el civisme promogut per l'Ajuntament de Barcelona.

EL PLA PER AL CIVISME

En línies generals, l'objectiu del Pla per a la Promoció del Civisme és aprofundir en la responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes sobre l'entorn en què viuen i en què es relacionen; sobre el comportament de les persones, i sobre la interacció i col·laboració amb l'acció municipal per fer de la ciutat un lloc on cadascú pugui fer realitat el seu projecte de vida. Per aconseguir aquest objectiu s'han desenvolupat cinc línies d'actuació: informar i sensibilitzar, corresponsabilitzar la ciutadania, garantir uns serveis de qualitat, exercir l'autoritat en el compliment de les ordenances municipals i actuar de manera transversal garantint que el factor civisme sigui present en les actuacions municipals.

TREBALL ALS DISTRICTES

Cada districte de la ciutat elaborarà el seu document-diagnòstic de treball, en el qual se seleccionaran 12 espais, contextos, moments d'incivisme o punts febles de civisme. Aquest document inclourà aspectes de neteja, soroll, convivència i mobilitat. En aquests espais, que s'hauran seleccionat com a prioritaris, s'hi farà una actuació visible per als ciutadans i ciutadanes. També s'elaborarà una llista de les actuacions municipals a la via pública o en espais de convivència que s'han fet recentment o que

están previstes per al 2004: la inauguració d'un parc, la cobertura d'una via de circulació ràpida, el condicionament d'un carrer de vianants, etc. L'objectiu és aprofitar el bon estat en què es troben aquestes infraestructures recentment inaugurades per corresponsabilitzar els veïns i veïnes sobre el seu manteniment.

Així mateix, es farà una breu descripció del teixit associatiu de cada districte i de les possibilitats reals que s'impliqui en la promoció de la campanya. Es valoraran i s'enumeraran els espais de coordinació existents, les federacions, els plans comunitaris, els consells, etc., com a instruments útils per aconseguir la implicació de les entitats. S'inclourà també una llista d'accions que ja s'estiguin fent al districte i d'actes tradicionals i que es poden sumar als actes de promoció del civisme i la convivència (per exemple, el "banc del temps" o "els camins escolars"). ■

PER SABER-NE MÉS

Oficines d'atenció al ciutadà
telèfon 010
web municipal:
www.bcn.es

El contacte amb els ciutadans i ciutadanes es mantindrà obert mitjançant tres instruments: una comissió cívica, una taula d'entitats i una campanya de voluntariat

Cada districte de la ciutat elaborarà el seu document-diagnòstic de treball, en el qual se seleccionaran 12 punts febles de civisme

Es creen colònies controlades de gats en dos parcs de la ciutat

El 15 de gener, el segon tinent i la tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, Jordi Portabella i Imma Mayol, van presentar el nou conveni firmat amb el Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona, l'Associació Progat BCN i la Fundació Altarriba, que té com a objectiu ampliar al Parc de la Ciutadella i al Parc Güell les colònies controlades de gats que hi ha a la ciutat, que actualment són 31. Parcs i Jardins, a través dels conservadors dels parcs, designarà els llocs més adequats per instal·lar-hi les colònies, facilitarà el bon funcionament del projecte i hi donarà suport.

Jordi Portabella i Imma Mayol durant l'acte de presentació del conveni

MILLORAR LA CONVIVÈNCIA

Els gats urbans conviuen amb el nostre entorn i han passat a formar part d'una fauna consolidada que, per a un gran nombre de ciutadans,

dóna vida i encant a molts espais públics de la ciutat. Les colònies de gats urbans són la descendència assilves-

trada dels gats domèstics abandonats o dels gats domesticats no esterilitzats que deambulen lliurement, però que la major part del temps viuen a casa amb els seus amos. L'objectiu principal de controlar les colònies de gats és evitar-ne el creixement massiu i garantir-ne un bon estat higienicosanitari mitjançant un programa de captura, esterilització i devolució dels animals a la colònia original.

Les noves colònies tenen aixoplucs, menjadores i abeuradors perquè els animals es puguin alimentar de manera ordenada. Així, voluntaris de la Fundació Altarriba i de Progat BCN aportaran als gats pin-

so sec i aigua fresca cada dia i a la mateixa hora per acostumar-los a un horari. Les menjadores s'han dissenyat procurant que siguin ben acceptades pels usuaris i usuàries dels parcs, tot i que s'intentarà que quedin amagades entre la vegetació. Les restes de menjar i les zones de deposicions es netejaran diàriament. La tasca d'esterilització i control sanitari serà responsabilitat del Col·legi de Veterinaris de Barcelona, i, en el cas de la colònia del Parc de la Ciutadella, el Zoo de Barcelona ha posat a disposició del projecte les seves instal·lacions sanitàries i el quiròfan. ■

JULIVERT MEU

per Joma

Balanç de la Campanya d'Actuació sobre l'Arbrat Viari

Tal com preveu el Pla de Gestió de l'Arbrat Viari de Barcelona, el cicle anual de poda s'inicia a mitjans de novembre. Depenent de l'època i del tipus de poda que s'ha de fer, aquest treball pot tenir un objectiu de formació o de manteniment, i també pot ser excepcional, quan els aspectes fisiològics i de desenvolupament a dins de la trama urbana (excessiva ocupació

d'espai a la via pública) ho justifiquen.

En l'actual campanya del 2004 ja s'ha actuat sobre 8.305 exemplars, un 22% del total d'arbres que es pretén podar durant tot el període. Fins al març s'estaran combinant els tres tipus de poda esmentats. Arribada la primavera, aquests treballs estaran dedicats exclusivament a la poda de formació i manteniment dels arbres. Una de les novetats d'aquest any és la divisió de les fases d'actuació, que passa de tres a sis: planificació i formació del personal, poda excepcional, poda de manteniment, poda en escoles, poda de palmeres i poda de manteniment. La poda de formació és duu a terme al llarg de les sis fases d'actuació.

Parcs i Jardins té un dispositiu propi d'11 brigades, de 7 operaris cadascuna.

A partir d'avui s'hi incorporen 8 brigades, que s'incrementaran amb 6 més a principis de febrer, procedents del contracte d'aquest any. El quadre 1 reflecteix el nombre d'actuacions de poda que s'han dut a terme fins al 23 de gener i el percentatge que suposen sobre el que hi ha planificat. Pel que fa al quadre 2, conté les dades de plantació: gairebé un 45% del total previst per a aquest any. ■

QUADRE 1

Districte	Total	Poda planificada	% podat
Ciutat Vella	87	2.150	4,05
Eixample	223	3.566	6,25
Sants-Montjuïc	1.399	3.290	42,52
Les Corts	1.131	1.192	94,88
Sarrià-Sant Gervasi	418	1.690	24,73
Gràcia	790	1.180	66,95
Horta-Guinardó	378	2.764	13,68
Nou Barris	1.169	3.312	35,30
Sant Andreu	1072	2.836	37,80
Sant Martí	2.919	15.685	18,61
Total	9.586	37.665	25,45

QUADRE 2

Districte	Arbres plantats
Ciutat Vella	79
Eixample	283
Sants-Montjuïc	162
Les Corts	82
Sarrià-Sant Gervasi	246
Gràcia	66
Horta-Guinardó	302
Nou Barris	238
Sant Andreu	190
Sant Martí	362
Total	2.010

Millora la recollida selectiva de residus durant les festes de Nadal

L'Ajuntament de Barcelona va dur a terme entre el 6 de desembre i l'11 de gener un conjunt d'actuacions destinades, principalment, a mantenir la qualitat de l'espai públic a la ciutat. Entre les mesures adoptades destaquen la recollida selectiva de residus, amb el reforçament dels serveis, i el foment del reciclatge dels arbres de Nadal un cop passades les festes. Així, aquest any s'han destinat 297 operaris extres a reforçar els serveis, que s'han d'afegir als que treballen habitualment a les diferents zones. Això ha permès recollir de manera selectiva al llarg de les festes 6.463 tones de residus als Punts de Brossa Neta i a través de la recollida als eixos comercials. Aquest Nadal, la recollida selectiva de vidre s'ha incrementat un 30%; la d'envasos, un 5%, i la de paper i cartró, un 12% als Punts de Brossa Neta i un 15% als eixos comercials. Pel que fa als arbres de Nadal, se n'han recollit gairebé 48.000. ■

Tot a punt per rebre la primavera

El 21 de març, Barcelona donarà la benvinguda a la primavera amb una gran festa cívica al Parc de la Ciutadella. Aquesta és una tradició de la ciutat que convida a la participació activa fent de jardiner per un dia. D'altra banda, a finals d'abril, Parcs i Jardins començarà a fer les noves plantacions dels parterres de flor de temporada.

Els dies 19, 20 i 21 de març es distribuiran 200.000 clavells de moro a la plaça de la Catedral i als mercats municipals

La Festa de la Primavera és un esdeveniment de caràcter cívic i didàctic que pretén conscienciar els ciutadans i ciutadanes de la importància de la seva col·laboració en totes les accions destinades a la protecció dels parcs i els jardins, el verd urbà i el medi ambient. Aquesta festa l'organitzen conjuntament la Regidoria de Participació Ciutadana i Parcs i Jardins, i compta amb la col·laboració de Voluntaris per Barcelona. El divendres 19 de març, la tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol, presentarà a l'estand de flors de la plaça de la Catedral el programa d'actes previstos per al cap de setmana en què arriba la primavera, que culminarà amb la gran festa del 21 de març al Parc de la Ciutadella.

Els parterres s'enjardinaran amb 425.000 plantes de temporada

Una de les accions previstes és la distribució, els dies 19, 20 i 21 de març, a la plaça de la Catedral, i el dia 20 de març, als mercats municipals, de 200.000 clavells de moro (*Tagetes patula*). Els barcelonins i barcelonines també rebran a les seves llars sobres amb llavors juntament amb la revista *Barcelona Informació*. L'objectiu és que els gairebé 6 milions de llavors que es repartiran converteixin les finestres i els balcons de la ciutat en petits jardins

plens de vida i de color. Les espècies triades són el clavell de paper doble (*Zinnia elegans*), *Cosmos bipinnatus* 'Sensation' i *Lavatera trimestris* 'Silver Cup'.

PLANTACIÓ DE PARTERRES

La previsió per a la nova campanya de plantació de parterres de flor és de 425.000 unitats de plantes de temporada i llavors per a la producció de 120.000 plantes més al Viver de Tres Pins. La superfície total que s'ha d'enjardinar és de 8.404 m²: 3.231 m² de parterres urbans, amb clavells de pom (*Dianthus barbatus* 'Diva' i 'Red'), *Salvia farinacea* 'Victoria Blue', petúnies (*Petunia x hybrida* 'Tidal Wave Cherry' i 'Tidal Wave Silver') i begònies blanques (*Begonia semperflorens* 'Ambassador'); 2.646 m² de parterres històrics, on també es plantaran petúnies, així com verdolagues de flor (*Portulaca grandiflora* 'Margarita' i 'Scarlet'), agèrats (*Ageratum houstonianum* 'Danubio') i begònies de color rosa, i 2.527 m² de parterres emblemàtics, que seran enjardinats amb clavells de moro, petúnies i begònies blanques. ■

Milliores al Parc de la Creueta del Coll

Per resoldre la inestabilitat dels talussos que es van formar a conseqüència de l'explotació de la pedrera que hi havia als terrenys que ara ocupa el Parc de la Creueta del Coll, Parcs i Jardins hi ha fet treballs d'estabilització del sòl.

Les característiques geològiques i geomorfològiques del turó on hi ha el Parc de la Creueta del Coll (constituït per roques paleozoiques formades per calcàries, margues i esquistos, amb una marcada anisotropia a causa de la complexa sèrie de tensions que han sofert al llarg de la història) han comportat fractures i falles de diversa consideració. Això, juntament amb la morfologia del terreny –talussos d'una antiga pedrera, molt verticalitzats i amb una alçada de fins a 30 m–, pot provocar esllavissaments de materials rocosos.

Prèviament als treballs d'estabilització del terreny s'han delimitat i diferenciat les zones susceptibles de tenir despreniments, s'ha definit el nivell de risc de cada zona per prioritzar les actuacions de protecció que calia fer i s'han definit les actuacions tècniques més viables per a cada una de les zones, tenint en compte la

seguretat de les persones i de les instal·lacions i l'impacte visual.

Les actuacions s'han fet als talussos situats davant de la pèrgola de les casetes de bany, al final de la primera terrassa i a la pista de petanca, i als talussos que delimiten el camí d'accés al pícnic. Les feines han consistit en la neteja del terreny i la instal·lació de xarxa de triple torsió de guia de pedres, de malles de cable ancorades i posades en tensió i de cargols d'ancoratge. Per garantir la seguretat de l'espai, a la zona de pícnic, s'hi ha instal·lat una barrera dinàmica, i, al talús situat a la zona més alta del parc, una barrera estàtica. ■

La Pirena torna a la platja de la Nova Icària

Com ja és tradicional en aquesta cursa de trineus tirats per gossos, que aquest any arribava a la catorzena edició, els dies 10 i 11 de gener, la platja de la Nova Icària va ser l'espai on es va instal·lar un campament semblant als que s'han muntat al Pirineu en les diferents etapes de la competició. Més de 40.000 persones van seguir les actuacions dels *mushers* i els gossos, que van evolucionar sobre la sorra de la mateixa manera que ho fan sobre la neu. La festa es va animar amb jocs infantils, amb l'encesa, dissabte a la nit, de torxes i de focs de campament i amb una gran arrossada popular. En l'edició d'aquest any de la Pirena, que s'ha convertit en la cursa de trineus més important d'Europa, hi han participat 55 equips d'onze països i

un total de 600 gossos, que entre el 18 i el 31 de gener han recorregut els espais més atractius del Pirineu de França, Andorra, Catalunya i Aragó. ■

Bona nota per al verd de Barcelona

El desembre passat, l'Institut Municipal d'Informàtica va fer arribar a Parcs i Jardins el resum de les enquestes fetes per l'Òmnibus Municipal durant el 2003 en l'aspecte concret dels espais verds. Un cop més, els ciutadans i ciutadanes de Barcelona han manifestat el seu alt grau de satisfacció pel que fa als parcs i jardins. Una "bona nota" que ha anat augmentant amb els anys i que, lluny d'oscil·lar, es manté en uns nivells creixents, que posen de manifest la qualitat del verd de la ciutat.

Les preguntes que formula trimestralment l'Òmnibus Municipal tenen com a objectiu conèixer la freqüència d'ús d'aquests espais per part dels barcelonins i barcelonines, quina opinió en tenen, què caldria millorar-ne i quin és el seu parer so-

bre la neteja i el manteniment. Els resultats de l'Òmnibus d'aquest 2003 posen de manifest que un 75,6% dels consultats han anat a un parc o espai verd de Barcelona al llarg de l'any, i, tot i que el més habitual és anar-hi un cop a la setmana (28,4%), un 11,5% d'enquestats hi han anat cada dia. Els mesos amb un major nombre d'usuaris se situen entre març i setembre. Els parcs més visitats són el de la Ciutadella (22,0%), el de Montjuïc (7,9%), el Parc Güell (7,1%) i el Turó Park (3,6%), entre els més tradicionals de la ciutat. S'ha de destacar que el parc de Diagonal Mar (4,1%) i el Central de Nou Barris (3,2%), de recent construcció, registren un percentatge d'usuaris més important que altres parcs creats fa molts més anys. Un 76,6% dels usuaris te-

nen una bona opinió del parc o espai verd que van visitar l'última vegada (un 32,0%, bona, i un 44,7%, molt bona). Pel que fa a la neteja i el manteniment, un 15,1% els suspensen, un 24,6% els aproven, un 41,9% els atorguen un notable, i un 17,2%, un excel·lent. ■

L'ECOSEMÀFOR ● ● ●

MÉS RESPECTE PER LA FAUNA

El gener passat, un dels exemplars d'oca (*Anser anser*) introduïts a l'estany del Parc de l'Espanya Industrial va aparèixer mort a conseqüència d'una fractura de crani. Tot indica que la seva mort no va ser pas accidental, sinó deguda a una nova acció vandàlica i violenta a la nostra ciutat. Aquest exemplar, reintroduït al desembre passat, ha tingut una vida molt curta. Malgrat aquest desgraciat accident, Parcs i Jardins continuarà la seva política de reintroducció d'aus autòctones als parcs, com posen de manifest les últimes incorporacions fetes al Parc de Diagonal Mar.

NO TOT ÉS NEGATIU

Darrerament s'han anat introduint més anàtids als parcs de Barcelona. Així, durant els mesos de desembre i gener s'han incorporat al Parc de l'Espanya Industrial dues parelles de cignes muts (*Cygnus olor*); al Parc de la Pegaso, una parella de morell de plomall (*Aythya fuligula*) i dues parelles de cignes muts, i al Parc de Diagonal Mar, tres parelles d'oques, tres de cignes muts i tres més de xibecs (*Netta rufina*).

CULTIUS BIOLÒGICS

L'informe anual del Servei Internacional per a l'Adquisició d'Aplicacions Agrobiotecnològiques assenyala un important augment de la superfície dedicada a cultius biològics durant l'any 2003, tant pel que fa als països industrialitzats com als que estan en vies de desenvolupament. L'any passat, als divuit països que ja havien adoptat aquest model de conreu, s'hi han afegit el Brasil i les Filipines. Una notícia molt bona, que representa el contrapunt positiu a les greus informacions que arriben, cada cop més sovint, sobre els riscos alimentaris.

www.diba.es/parcs

Xarxa de Parcs Naturals

Diputació de Barcelona

100.625 hectàrees d'espais naturals protegits

La Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona està formada per 12 espais naturals d'alt valor paisatgístic, ecològic i cultural.

Abasta 100.625 hectàrees, de 99 municipis. Això representa el 22% del territori de la província, on viu el 70% de la població de Catalunya.

Aposta per un equilibri entre la preservació dels parcs i el desenvolupament econòmic de la població.

Fomenta l'ús públic del patrimoni natural i l'educació mediambiental, perquè tothom gaudeixi, conegui i respecti la natura.

Xarxa de Parcs Naturals

Diputació de Barcelona

Comte d'Urgell, 187
3a planta
08036 Barcelona
Tel. 934 022 400
Fax 934 022 439
xarxaparcs@diba.es

L'ajuntament, més 'verd' per dins

L'Ajuntament de Barcelona, que encapçala la llista dels firmants del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, té el repte d'aconseguir, com qualsevol altra gran organització –i més que cap altra–, un funcionament intern coherent amb les polítiques ambientals i sostenibilistes que promou. Així, tres anys després d'haver iniciat el Programa Oficina Verda, el compromís ambiental dels treballadors i treballadores municipals es tradueix en progressos visibles.

L'Ajuntament de Barcelona treballa activament en l'ambientalització dels serveis municipals

Des de l'any 2000, l'Ajuntament de Barcelona treballa activament en l'ambientalització dels serveis municipals per millorar la gestió dels recursos naturals (aigua, energia, fusta i altres matèries primeres) i reduir l'impacte global. Però per aconseguir aquests objectius és bàsica la implicació dels treballadors i treballadores municipals des del seu lloc de treball i en la tasca professional de cadascun, tant per al canvi d'hàbits quotidians com per a la progressiva incorporació de variables ambientals en tots els àmbits d'actuació, inclosa la compra i la contractació de serveis públics. Ara, els primers resultats del Programa Oficina Verda confirmen que aquest compromís és ferm, i l'avenç, progressiu.

MENYS PAPER I MÉS RECICLAT

El Departament de Compres elabora l'indicador del consum de paper reciclat per a totes les dependències municipals. Durant l'últim semestre del 2003, el consum de paper reciclat s'ha estabilitzat en un 55% del consum total de paper DIN A4. És una xifra prou significativa si es té en compte que es partia d'una utilització de paper reciclat d'un 5%. El maig passat es va dur a terme una acció formativa sobre l'ús de paper reciclat en centres de reproducció i per a publicacions. La sessió intentava donar res-

posta a alguns dubtes que els treballadors tenien sobre la utilització del paper reciclat i l'estalvi en l'ús de paper en general.

La revista *La Municipal* ja s'imprimeix amb paper reciclat, un exemple més per a totes les dependències municipals que encarreguen la impressió de tríptics, revistes o qualsevol altre material informatiu en suport paper. Per millorar l'eficiència en l'ús d'aquest suport s'ha editat un adhesiu per a fotocopiadores que convida a fotocopiar per les dues cares, ja que la majoria de les màquines permeten fer-ho.

CAFÈ BO PER A TOTHOM

El novembre del 2002, el consell plenari de l'ajuntament va aprovar, per unanimitat, una declaració institucional en què s'acorda promoure l'ús de productes de comerç just als serveis i dependències municipals. Entre les diverses accions destaca l'ús de cafè de comerç just en les màquines expenedores de begudes. Actualment, dels 230 punts de venda de cafè en màquines de *vending* i cafeteries, 47 (un 20%) han introduït cafè de comerç just. Això suposa unes 215.000 tasses de cafè de comerç just a l'any. Aquesta xifra representa el 9% de les tasses de cafè de comerç just i el 10% de les màquines de *vending* de Catalunya.

POLÍTICA DE COMPRA DE FUSTA

El desembre passat, l'Ajuntament de Barcelona va prendre dues resolucions per contribuir de manera activa a la protecció dels boscos del planeta a través de l'impuls de la compra de fusta certificada: una declaració institucional i la Mesura de Govern de Política Responsable de Compra de Fusta. En aquests documents es concreten els criteris per a la compra de fusta i derivats, que im-

pliquen l'exclusió immediata de la fusta procedent d'explotacions il·legals i la prioritització de les certificacions forestals (PFEC, FSC, DQGA, Àngel Blau) més exigents en la compra de fusta i derivats (especialment en el cas de les fustes tropicals). Ben aviat es constituirà una comissió tècnica amb representants de Serveis Generals, Parcs i Jardins, Urbanisme, Serveis Funeraris i Educació Ambiental per impulsar l'aplicació de la mesura i elaborar un informe de gestió anual.

MILLOR GESTIÓ DELS RESIDUS

A Europa, segons dades de la Comissió Europea, el poder de contractació de les administracions públiques representa el 14% del PIB. Així, doncs, en deu grans contractes municipals (neteja, contractació d'equipament informàtic, compra de material d'oficina, mobiliari urbà, etc.) s'han introduït paràmetres ambientals. Un clar exemple d'aquesta estratègia és el nou plec del servei de neteja dels edificis i locals municipals, que recull que els residus s'hauran de recollir selectivament. Les diferents fraccions de residus subjectes al plec són paper, envasos lleugers (plàstic, llaunes i brics) vidre i el rebuig.

Durant el 2003 es van instal·lar punts de recollida selectiva interna a les dependències municipals. Segons una primera enquesta de Serveis Comuns, ja hi ha en marxa 199 punts de reciclatge (vidre, envasos i rebuig) en un total de 259 dependències municipals. En 94 centres, addicionalment es fa recollida selectiva de piles, i en 18 centres s'ha organitzat la recollida selectiva de tòner. Durant els pròxims mesos es durà a terme el control de qualitat a tots els centres municipals per garantir la implantació de la recollida selectiva generalitzada.

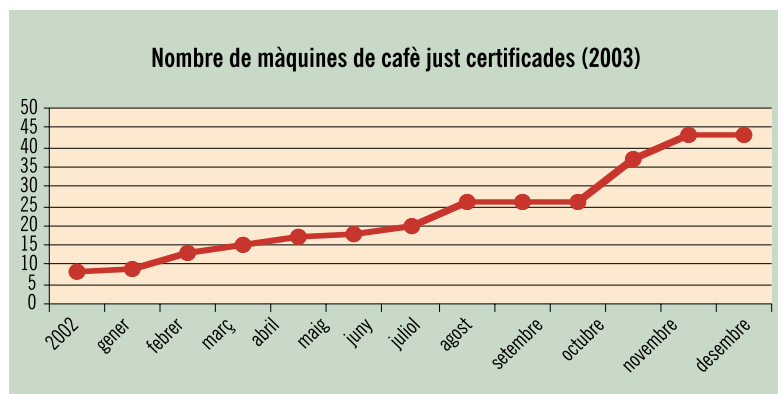
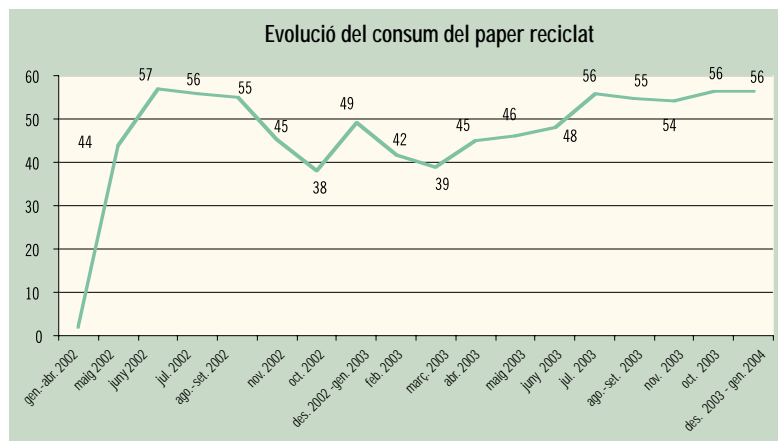
MIRANT ENDAVANT

De cara al futur, les primeres tasques que proposa el Programa Oficina Verda són consolidar i avaluar els projectes iniciats i prosseguir i intensificar les accions d'informació i suport al canvi ambiental intern. Així, per exemple, seguint la feina ja iniciada, s'assessorarà en la introducció de clàusules

ambientals en els plecs de condicions tècniques dels contractes municipals i augmentarà la informació i la formació que s'ofereix als treballadors municipals. A més, es pretén ampliar les àrees d'acció a nous aspectes, com la mobilitat dels treballadors municipals, l'eficiència en l'ús de l'aigua i l'energia o la introducció de cacau de comerç just en les màquines de *vending*. ■

A més de la guia d'educació ambiental *Oficina Verda*, els treballadors municipals compten amb el suport de la *web* (www.bcn.es/agenda21/oficinaverda) i el *butlletí bimestral INFO OV*, que ofereixen informació, recursos i consells útils per ser més sostenibles en el lloc de treball. També es poden fer consultes o demandes a oficinaverda@mail.bcn.es

El desembre passat, l'Ajuntament de Barcelona va prendre resolucions per contribuir de manera activa a la protecció dels boscos

SECRETARIA TÈCNICA DE L'AGENDA 21 DE BARCELONA:
Nil Fabra, 20 08012 Barcelona
tel.: 93 237 47 43, fax: 93 237 08 94,
a. e.: agenda21@mail.bcn.es
www.bcn.es/agenda21

Imma Mayol, tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta de Parcs i Jardins

“L'Agenda 21 és l'expressió de la nostra voluntat política”

Des de l'any 1999, quan va entrar a formar part del govern municipal com a quarta tinenta d'alcalde, regidora ponent de Salut Pública i Medi Ambient i presidenta de la Comissió de Sostenibilitat i Ecologia Urbana, Imma Mayol vetlla perquè Barcelona avanci cap a models de vida cada cop més respectuosos amb el medi ambient. L'aprovació de l'Agenda 21 i la creació de l'Agència Local de l'Energia de Barcelona, l'any 2002, en són dos bons exemples. Amb el nou mandat municipal iniciat el juny del 2003, Imma Mayol ha assumit la tercera tinença d'alcaldia, i les responsabilitats relacionades amb el medi ambient s'han ampliat amb la incorporació de l'Àrea de Manteniment i Serveis i amb tot un seguit de nous reptes inclosos en el Programa d'Actuació Municipal 2004-07.

- Quins canvis substancials, des del punt de vista ambiental, hi ha hagut a Barcelona des de l'any 1999?

En els últims quatre anys, unes 330 institucions, organitzacions, empreses i el mateix ajuntament han firmat el *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, l'Agenda 21 de Barcelona, que estableix que cadascun dels firmants treballarà a favor dels objectius de la sostenibilitat. Per mi, encara és més important que, un cop fet aquest pas, els firmants estiguin desenvolupant un pla d'accions concretes per aplicar en el seu treball diari els requeriments dels objectius generals. L'altre gran canvi significatiu al llarg d'aquests quatre anys és que l'ajuntament en conjunt, i no tan sols en una àrea específica, s'ha posat el xip de la transformació sostenible.

- La sostenibilitat és, precisament, un dels grans objectius del Pla d'Acció Municipal (PAM) 2004-07. Aquest concepte ha de ser present en totes les actuacions del consistori. Quins mecanismes ho faran possible?

Es pot comprovar com els deu objectius de l'Agenda 21 “taquen” tot el PAM, amb àmbits rellevants com el paisatge urbà o l'urbanisme, passant per la via pública i el benestar social, entre d'altres. Una comissió interna de l'ajuntament coordinarà, a fi de potenciar-les, les tasques que s'estan fent en aquesta direcció.

- Ha esmentat l'Agenda 21. Quina ha estat la seva funció en tot aquest procés?

L'Agenda 21 ha estat bàsica com a catalitzador d'aquestes noves dinàmiques, a les quals ha aportat un mètode de treball, alhora que és l'expressió de la nostra voluntat política i del nostre compromís. És per això que ha guanyat credibilitat entre tots els actors de la ciutat i ha aconseguit la seva complicitat.

- Quines són les principals prioritats del PAM 2004-07 relacionades directament amb la qualitat de vida, com, per exemple, el manteniment? Què es farà en aquest aspecte?

El manteniment era un clam de la ciutadania que no podíem desatendre perquè, en aquest aspecte, la gent manifesta molt sentit comú. Hi ha, efectivament, moltes obres que s'han anat fent en aquests últims vint anys i que ja no són tan noves, que necessiten posar-se al dia. És una política que m'agrada anomenar “del petit detall”, potser poc vistosa, però que permet vetllar per l'espai públic perquè no es converteixi en un lloc degradat, i, d'aquesta manera, evita haver de malbaratar més recursos en el futur. Això fa que sigui, precisament, una política molt sostenible.

- Què es pot fer en el terreny de l'habitatge, on els preus segueixen sense aturar-se?

El govern central i l'anterior govern de la Generalitat han negat que existís aquest problema, però la realitat és molt tossuda. Nosaltres –i ara parlo com a formació política– vam proposar un pacte per a l'habitatge a la ciutat, que

L'ajuntament en conjunt, i no tan sols en una àrea específica, s'ha posat el xip de la transformació sostenible

Guanyarem 40 noves hectàrees d'espais verds

el PAM ha recollit en bona mesura. A més, creiem que l'ajuntament, pel seu pes com a institució, ha de tenir un paper de liderat en aquesta qüestió. I sobretot ara que podrem comptar amb la col·laboració del nou govern de la Generalitat. El govern central es pensava que el descens dels tipus d'interès facilitaria l'accés de les famílies a l'habitatge. El que ha passat és que han estat els promotors i constructors els que més diners han guanyat amb els tipus a la baixa. Mentrestant, les rendes mitjanes i mitjanes-baixes han vist perjudicada la seva capacitat per accedir a la vivenda. Les solucions passen per bonificar fiscalment el lloguer i crear molt més habitatge públic des de les administracions.

- Latència social és una altra qüestió que afecta molta gent.

Aquí voldria assenyalar dues prioritats: la lluita contra la pobresa i l'ajuda a domicili. Pel que fa a la primera, no ens resignem que un 12% de la població visqui en situació de pobresa. S'hi han d'esmerçar recursos i s'han d'emprendre polítiques laborals, educatives i familiars per ajudar a superar aquesta situació. Pel que fa al segon tema, tenim un acord de govern per passar del 2% de població coberta amb atenció domiciliària al 4% en aquest mandat, i arribar al 6% en el pròxim. Aquest darrer percentatge és el que la Societat Espanyola de Gerontologia considera com a indicatiu de la universalització del servei. Per aconseguir-ho, aquí, de nou, ens és bàsica l'ajuda de la Generalitat.

- En molts dels apartats del PAM 2004-07 es fa referència a l'espai públic com un important referent del quadrienni i, a part del seu manteniment integral, es parla de l'increment de l'espai verd. Com es concretarà?

Barcelona disposarà de 40 noves hectàrees d'espai verd, que se sumaran al conjunt de 67 parcs i més de 150.000 arbres que ja tenim. L'objectiu és que a cinc minuts de cada habitatge hi hagi una zona verda, encara que sigui petita. Per altra banda, volem rehabilitar a fons dotze grans parcs ja consolidats. Una altra prioritat és anar replantant els arbres que s'han fet malbé i anar estenent la biodiversitat en l'arbrat de la ciutat.

- La participació ciutadana és un element clau per aconseguir la Barcelona que dibuixa el PAM 2004-07. Com considera que s'hauria d'estructurar aquesta participació?

No ens resignem que un 12% de la població visqui en la pobresa

En la qüestió del civisme i del vandalisme no hi ha solucions simples

Tenim aprovades de l'anterior mandat unes normes de participació ciutadana; ara, el que hem de fer és tenir capacitat d'aplicar-les, i això requereix, un cop més, voluntat política, mètode i recursos econòmics. L'ajuntament té vint consells de participació on hi ha representades entitats i institucions de tots els sectors. En aquests òrgans es pot discutir qualsevol qüestió, inclòs el mateix PAM. També s'han enviat qüestionaris a tota la ciutadania per recollir opinions individuals. Els canals de participació han de ser múltiples.

- Un tema de debat important últimament ha estat el civisme. Com es pot guanyar aquesta batalla?

Quan la gent sent la ciutat o un espai públic com a propi és molt més fàcil que es comporti cívicament, sense oblidar que la qüestió és més complexa. Hi ha una feina general molt important de sensibilització, però cal anar més enllà i mirar de trobar un comú denominador entre els diversos col·lectius que viuen la ciutat de diferents maneres. Això només es pot fer gestionant acords locals entre diferents parts que poden tenir interessos enfrontats en espais concrets, i aquí penso molt especialment en com s'ha conduït la qüestió del soroll.

- I pel que fa al vandalisme?

El vandalisme és un tema psicosocial on es barregen el desarrelament, un malestar personal i també una mena d'autoafirmació. És un fracàs col·lectiu, i crec que primer hem d'identificar-ne les causes de fons per preparar la resposta més adequada en cada cas. He d'assenyalar que, independentment de la percepció que hi pugui haver, les dades objectives ens diuen que el vandalisme es dona amb la mateixa intensitat que fa uns anys. Crec que, tant en aquesta qüestió com en la del civisme, no hi ha solucions simples.

Finalment, com li agradaria que fos Barcelona al final del mandat, l'any 2007?

La ciutat que desitjo, i que estem en condicions de construir, ha de ser més justa, més ecològica i més participativa. Més justa perquè disminueixin les desigualtats socials, amb més escoles bressol, per exemple. Vull una Barcelona que s'estimi els seus parcs i en tingui cura; que s'impliqui a fons en temes clau, com les energies renovables, i que aprengui moltes lliçons del Fòrum 2004 mentre contribueix a construir-lo.

Albert Punsola

RAMBLA DEL RAVAL →

Perquè puguin estar a punt aquesta primavera vinent s'han sembrat de gespa els 767 m² de parterres que ornamenten aquest passeig.

← POSADA A PUNT DEL VERD

Entre finals del 2003 i principis del 2004 s'han podat les plantacions i se n'han eliminat les branques seques, i s'ha renovat l'escorça a totes les jardineres que hi ha a Ciutat Vella.

PLANTACIÓ DE JARDINERES →

Aquesta feina de millora del verd s'ha fet amb planta de temporada –pensaments grocs (*Viola tricolor*)– en 13 jardineres del pg. de Gràcia. Al ptge. Vilaret, 19 jardineres s'han plantat amb pitòspors (*Pittosporum tobira*), i 20 jardineres més, amb esparreguera de jardí (*Asparagus densiflorus*).

← CONDICIONAMENT DE PARTERRES

Un dels aspectes que s'han de repassar de tant en tant és el nivell i l'estat dels substrats de plantació. Això és el que s'ha fet, amb terra recuperada dels parterres de la Gran Via, per anivellar els dos parterres que hi ha a la confluència de l'av. Diagonal amb el c. Rosselló i a la Font de Diana (Gran Via-Roger de Llúria) per millorar el sòl de plantació i donar-li més volum.

PLAÇA DE SANT →
CRISTÓFOL

Amb motiu de la remodelació d'aquesta plaça, i amb la col·laboració del districte, s'han fet noves plantacions d'arbrat –arbres de l'amor (*Cercis siliquastrum*)–, s'han sembrat amb gespa 849 m² de parterres i s'ha creat una àrea de jocs infantils. L'actuació s'ha completat amb la instal·lació de reg per degoteig i per aspersió.

↓ TÚNEL DE MIRAMAR

Els accessos del túnel de Miramar, a la pl. Carlos Ibáñez i a la ctra. Costa i Llobera, s'han enjardinat amb la plantació d'espècies de baix manteniment: palmeres autòctones –margallons (*Chamaerops humilis*)– i plantes crasses, arbustives, vivaces i enfiladisses –*Lampranthus sp.*, *Rumex linaria*, baladres (*Nerium oleander*) recuperats d'altres espais de la ciutat, llessamins blaus (*Plumbago auriculata*), *Lantana montevidensis*, buguenvil·lees (*Bougainvillea glabra*), esqueixos d'*Aptenia cordifolia* i heures (*Hedera helix*)–. La retenció de terres dels talussos s'ha fet amb tela de coco i, a la sortida del túnel, amb malla simple de torsió. També s'ha instal·lat reg per degoteig i per aspersió-difusió.

PLAÇA DE LA MARINA

En aquesta plaça s'han remodelat els parterres i s'ha canviat la vegetació que hi havia. Així, 196 m² de parterres s'han sembrat de nou amb gespa, i a la resta, s'hi ha plantat heura (*Hedera helix*). També s'hi han plantat arbres –tarongers (*Citrus aurantium*) i mèlies (*Melia azedarach*)–, arbustos –pitòspors (*Pittosporum tobira*)– i grups de flor –clavells de pom (*Dianthus barbatus*)–. A més a més, s'ha instal·lat reg automatitzat, s'han col·locat nous pictogrames i s'han condicionat els jocs infantils.

← CARRER BATISTA I ROCA

L'enjardinament d'aquest carrer s'ha millorat amb la plantació de bambús (*Phyllostachys aurea*), *Fatsia japonica* i cubanes (*Aucuba japonica*). També s'ha retallat la tanca vegetal.

↓ PLAÇA DE LES CORTS

S'ha renovat l'arbustatge i les tanques vegetals amb la plantació de feijoes (*Feijoa sellowiana*), *Viburnum odoratissimum*, ginebrers (*Juniperus sp.*) i heures (*Hedera helix*). L'actuació s'ha completat amb la posada a punt del mobiliari urbà.

← TURÓ PARK

Al voltant de la bassa dels nenúfars, s'hi ha instal·lat reg per degoteig i s'hi ha plantat *Hebe x Carl Teschner*. L'espai de prat s'ha resseminat i s'hi han plantat 3 *Tilia x euchlora*. Aquests treballs de manteniment s'han completat amb la retallada de 60 alzines (*Quercus ilex*).

↓ PLAÇA ROSA SABATER

Els últims treballs de posada a punt fets en aquesta plaça han consistit en la poda de la tanca vegetal de troanes (*Ligustrum japonicum*) i també dels pitòspors (*Pittosporum tobira*) i *Myoporum acuminatum* que enjardinen els parterres, i en l'aportació de sauló a l'àrea de jocs infantils.

MILLORA DEL REG

S'han programat les instal·lacions de reg automàtic de la pl. Alfons Comín (6.000 m²) i del talús que hi ha a la confluència de la Ronda de Dalt amb l'av. Teodor Roviralta (600 m²).

PARC GÜELL →

Els treballs de remodelació de l'entrada al parc pel c. Olot s'han acabat amb la plantació d'arbres i arbustos: acàcies (*Robinia pseudoacacia*), pitòspors (*Pittosporum tobira*) i *Trachelospermum jasminoides*. L'actuació s'ha completat amb la neteja i retallada de la vegetació de la font monumental de la Salamandra i amb la plantació de nenúfars (*Nymphaea sp.*) i lliris d'aigua (*Zantedeschia sp.*). També s'ha aportat nou sauló al passeig de les Palmeres per evitar que s'hi formin bassals quan plou.

PLANTACIÓ DE JARDINERES

Aquesta feina de millora del verd s'ha fet en una jardinera situada als Jardins de Salvador Espriu i en dues més que hi ha al c. Sèneca. En tots dos casos s'hi ha plantat *Aspidistra elatior*.

← CARRER JOSEP SERRANO

Un cop acabada la remodelació d'aquest carrer, el districte ha col·laborat en la plantació d'arbrat viari –sòfores (*Sophora japonica*) i arbres de l'amor (*Cercis siliquastrum*)– i en la creació de parterres atalussats on s'han plantat vivaces, arbustos i entapissants -*Erigeron karvinskianus* i baladres (*Nerium oleander*)- i en una jardinera d'obra de grans dimensions, una buguenvíllea (*Bougainvillea glabra*) i heura (*Hedera helix*). També s'ha instal·lat reg automàtic per degoteig.

PARC DEL GUINARDÓ →

S'ha fet la naturalització (adaptació de les plantacions a les condicions climàtiques de la ciutat) d'alguns parterres del parc substituint la gespa que hi havia per arbustos, i també s'ha construït una rocalla on s'han plantat aromàtiques. Les espècies triades han estat el baladre (*Nerium oleander*), *Elaeagnus angustifolia*, marfull (*Viburnum tinus*), *Teucrium fruticans*, espernallac (*Santolina chamaecyparissus*), espígol (*Lavandula angustifolia*) i romaní (*Rosmarinus officinalis*). Una bona part dels arbustos procedeixen del verd afectat per les obres fetes a la pl. Maragall, recuperat per a l'enjardinament d'altres zones de la ciutat.

PLAÇA LLEDONER

Aquesta plaça s'ha enjardinat amb 20 pollancrees gatxos (*Populus nigra* 'Italica').

PASSEIG VALLDAURA →

La coberta exterior del pàrquing que s'ha construït a l'interior dels habitatges que hi ha al pg. Valldaura entre els c. Feliu Codina i Vilalba dels Arcs s'ha enjardinat amb arbustos, planta vivaç i gespa. Les espècies triades han estat l'abèlia (*Abelia floribunda*), el pitòspor (*Pittosporum tobira*), l'escal·lònia (*Escallonia rubra macrantha*), el piracant (*Pyracantha coccinea*), l'heura (*Hedera helix*), *Carex flaxions*, l'agapant (*Agapanthus africanus*) i el tritoma (*Kniphofia uvaria*). S'hi ha instal·lat reg automàtic per degoteig.

← PARC CENTRAL DE NOU BARRIS

A l'altura del pg. de Fabra i Puig s'han fet treballs de millora i manteniment que han consistit en la instal·lació de reg automatitzat, el repicat i la plantació d'arbustos –piracant (*Pyracantha coccinea*), *Hebe x Carl Teschner* i hibisc de Síria (*Hibiscus syriacus*)– i la sembra de gespa. També s'han repintat els bancs.

← VIA BARCINO

Al talús que fa de pantalla acústica i visual al costat de la Ronda, s'hi han plantat *Cupressocyparis leylandii* i s'hi ha instal·lat reg programat per degoteig.

PLAÇA FERRAN REYES →

L'àrea per a gossos que hi ha en aquesta plaça s'ha ampliat i s'hi ha fet una vorada per reduir-ne el pendent. També s'hi ha col·locat una tanca

nova i s'hi han plantat arbustos: *Viburnum odoratissimum*, arboç (*Arbutus unedo*), *Dodonaea viscosa*, ginesta (*Spartium junceum*), *Euryops pectinatus*, marfull (*Viburnum tinus*), abèlia (*Abelia floribunda*), *Juniperus horizontalis*, coto-neàster horitzontal (*Cotoneaster horizontalis*) i lligabosc (*Lonicera nitida*).

← CARRER LLULL

Aquest carrer s'ha remodelat en el tram comprès entre l'av. Diagonal i la rda. Prim. Un cop acabades les obres s'hi han plantat tipuanes (*Tipuana tipu*) com a arbrat d'alineació, s'han sembrat 1.236 m² de parterres de gespa i s'hi han instal·lat jocs infantils, pictogrames informatius i papereres.

PARC DEL POBLENOU →

S'han fet treballs de millora del verd a diferents zones del parc. Així, als parterres que hi ha entre els c. Llacuna i Jaume Vicens Vives, s'hi han plantat pitòspors (*Pittosporum tobira*), i a les escales que hi ha al pg. Clavell, escal·lònia (*Escallonia rubra macrantha*).

Un trapezi anomenat Solidaritat

Text:
Josep M. Huertas
Fotos:
Pepe Encinas

El Parc de la Solidaritat només té cinc anys de vida, però en tan poc temps ha guanyat premis de tanta qualitat com el FAD al millor espai obert, i ha transformat el que abans era un barranc ple d'esplugues en un lloc de trobada. Una espluga és una cova formada en un terreny erosionat per on circula algun curs d'aigua i que té una cornisa per sostre. Probablement hi va viure gent de la prehistòria. Tan abundoses eren en aquests paratges solcats per torrents que

van donar nom a la població: Esplugues de Llobregat.

Va ser cap als temps olímpics quan algú va pensar que la nova Ronda de Dalt podia donar lloc a un parc sobre la gran llosa que s'havia de fer per salvar el torrent de Can Cervera i, de passada, unir dos barris tan propers i tan allunyats com el lògicament anomenat Can Clota i el de Can Vidalet. La llosa té forma de trapezi, fa 2,7 hectàrees i és ara un lloc d'esbarjo per als ciutadans dels dos barris espluguencs. ■

El Parc de la Solidaritat o la geometria com a mètode

XARXA DE PARCS METROPOLITANS

Àrea metropolitana de Barcelona
Mancomunitat de municipis

No he esmentat, en començar l'article, la forma de trapezi, com si fos casual. És clar que Sergi Gòdia i Xavier Casas, els arquitectes que van projectar el Parc de la Solidaritat, van voler jugar amb altres tipus de polígons, com es pot observar en qualsevol vista aèria. Dos eixos, els carrers de l'Esport i de Pau Torres, conformen els camins del parc, enclavat entre dos carrers amb noms socialistes, Enrique Tierno Galván i Maria Aurèlia Capmany. Triangles i rectangles van servir

als arquitectes per dissenyar els espais en què es va dividir el nou indret.

No és un parc amb una gran diversitat d'arbres, com passa en d'altres, especialment els procedents d'antigues finques pageses o d'estiuieg, tan pròpies en un altre temps al Baix Llobregat i al Barcelonès. Només n'hi ha quinze espècies, entre elles xiprers, mimoses, acàcies de Constantinoble, xicrandes, pollancre, negundos i plàtans. Hi destaca, aïllada, solitària, una eritrina, un arbre robust que probablement ja hi existia. També hi són

particularment importants els pebrers bords, l'espècie més present a la Solidaritat. Aquest arbre, originari de l'Amèrica del Sud, era considerat sagrat pels inques. Té la particularitat de ser perenne, o sigui, que sempre està verd, i li creixen, quan arriba el bon temps, unes flors blanques amb tonalitats verdes i uns fruits petits, de color vermell, que li donen una personalitat molt original. A més, destil·la una aroma semblant a la del pebre –per aquesta raó se'n diu pebre bord–, que hi afegeix un encís més.

Com passa en altres joves parcs, s'ha procurat que hi hagi equipaments esportius, com unes pistes de bàsquet i patinatge i les inevitables pistes de petanca. Tanmateix, el que més crida l'atenció, a més de la bellesa formal de tot el conjunt, és una escultura d'Alberto de Udaeta, *Atrium libertatis* (*L'atri de les llibertats*), feta d'acer. Els camins il·luminats porten cap a l'escultura, però, a més, s'hi van posar dues fileres lluminoses a dotze metres d'alçada, que fan que el parc sigui visible de nit, com un far especial.

UNA TALAIA AMB VISTES

Una altra característica del Parc de la Solidaritat és la seva lleugera inclinació, que afavoreix que faci de talaia per contemplar, d'una banda, la muntanya propera de Sant Pere Màrtir, i, de l'altra, en un dia clar, el mar. Per un dels costats s'albira la magnífica masia de Can Clota, existent des del segle XIV, propietat del baró de Vilagaia. Disposa d'uns bells jardins i d'una col·lecció de quadres que, ara per ara, només els amics del baró poden admirar.

Ben a prop, i donant nom al barri que l'envolta, hi ha el Parc de Can Vidalet, que conserva una de les mansions de les famílies Jover i Juncadella, propietàries de la finca en el passat. Ara, Can Vidalet és un parc de 3,8 hectàrees, el més antic de la població, que s'ha de sumar a quatre altres jardins públics: Marie Curie, Font Santa, Pou d'en Fèlix i Torrent d'en Ferrer (el que dèiem: els torrents, on no es podia construir ni especular, han acabat sent parcs).

Alguna pega havia de tenir un parc tan bonic. Un cartell ben visible avisa

que no poden passar per la llosa vehicles que pesin més de cinc tones, ja que, òbviament, l'origen artificial d'aquest espai verd, pensat per la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, posa limitacions al trànsit pesant.

Un detall final: el nom va ser proposat per l'Ajuntament d'Esplugues, perquè els dos barris havien estat separats pel torrent d'una manera total, ja que calia més de mitja hora per anar d'un barri a l'altre i ara se salva la distància en cinc minuts. Era el de-

sitjat naixement de la solidaritat entre Can Clota i Can Vidalet. La proposta es va fer fins i tot abans que es construís el parc: era clar que els germans separats s'havien de trobar finalment.

UN PARC DE PREMI

El Parc de la Solidaritat va merèixer el 1999 el guardó al millor espai urbà exterior, però dos anys més tard va ser finalista del Premi Europeu de Paisatge Rosa Barba –nom d'una arquitecta prematurament desapareguda– i tam-

bé va rebre una menció honorífica, l'any 2000, en els Premis Internacionals de Disseny, que concedeix la secció europea de l'Institut Americà d'Arquitectes.

Es va valorar també l'esforç per fer una zona verda tan aconseguida en un lloc on costava d'imaginar-se-la, ja que el barranc, abans una zona natural amb el seu encant, havia esdevingut amb el temps un femer on s'abocava de tot. El creixement incontrolat dels barris de Can Clota i Can Vidalet va ajudar a aquesta degeneració. ■

Premis Acció 21: bones pràctiques, bons exemples

L'11 de desembre passat es va fer, al Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona, l'acte de lliurament de la primera edició dels Premis Acció 21. Aquests guardons, instituïts pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat, volen ser un estímul perquè les organitzacions ciutadanes contribueixin a aconseguir els objectius del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*.

Els Premis Acció 21 han estat creats per estimular accions dels col·lectius ciutadans que contribueixin a aconseguir els objectius de l'A21 de Barcelona

El juliol del 2002, Barcelona va aprovar el document que recull els objectius de la seva Agenda 21. Un *Compromís* fruit d'un llarg procés d'elaboració, participació i consens. Avui, aquest document ja l'han firmat un gran nombre d'institucions i entitats, la diversitat de les quals evidencia que el *Compromís* és cada cop més representatiu del voler ciutadà. Les 39 entitats i els 42 projectes que s'han presentat en aquesta primera edició dels Premis Acció 21 posen de manifest que, a part de la voluntat política de l'administració municipal, el pensament sostenibilista ha començat a agafar força a la ciutat.

VETLLAR PER LA NATURA

El "Projecte Rius: la importància de la participació social en la gestió dels espais fluvials", presentat per l'Associació Hàbitats i iniciat l'any 1998, té com a objectiu estimular la participació activa de la societat en la conservació i millora dels rius catalans. Es desenvolupa en xarxa i compta amb la participació de 725 grups de voluntaris organitzats a nivell local que fan tasques de vigilància i control de l'estat ecològic dels rius. La finalitat és que aquests grups siguin responsables dels cursos fluvials del seu municipi com a patrimoni natural, cultural i històric. El Departament d'Ecologia de la Universitat de Barcelona ha creat eines que permeten l'acostament al riu a qualsevol persona no especialitzada, la qual cosa ha fet possible la participació de pescadors, grups ecologistes, esplais, casals d'avis, associacions de veïns, escoles, famílies i grups d'amics.

MILLORAR LA GESTIÓ DELS RESIDUS

En aquest àmbit han estat guardonats el Pacte pels Residus a Ciutat Vella i el Model

El "Projecte Rius: la importància de la participació social en la gestió dels espais fluvials", presentat per l'Associació Hàbitats i iniciat l'any 1998, té com a objectiu estimular la participació activa de la societat en la conservació i millora dels rius catalans.

Integrat de Gestió de Residus de Mercabarna, aquest segon amb una menció especial del jurat. El Pacte pels Residus de Ciutat Vella el desenvolupen el districte i els Serveis de Neteja de l'Ajuntament de Barcelona, i hi col·laboren l'EMMA, Ecoembes, Ecovidrio i el Pla Integral del Casc Antic. Es tracta d'un programa d'educació ambiental, de sensibilització i de participació ciutadana iniciat l'any 2001 que té com a principal funció recuperar el paper de la ciutadania a l'hora de proposar i aplicar solucions. L'objectiu final és que el parer actualment generalitzat que l'administració ho ha de resoldre tot vagi donant pas a l'assumpció de la responsabilitat individual i col·lectiva en la detecció i la solució de problemes. El 2002, aquest projecte va rebre la menció d'honor de l'Associació Espanyola de Ciutats Reciclatge en els Royal Awards Barcelona on Urban Innovation.

Pel que fa al Model Integrat de Gestió de Residus de Mercabarna, iniciat el 2002, és fruit de l'Acord Cívic per un Mercabarna Net i Sostenible i contribueixen al seu compliment deu associacions gremials i d'empresaris majoristes, de concessionaris i de restaurants i bars de Mercabarna. L'objectiu és promoure el reciclatge dels residus de la Unitat Alimentària de Mercabarna fins a arribar a un mínim del 70% en pes, que els residus es puguin dipositar de forma selectiva i millorar les condicions higièniques i sanitàries d'aquesta unitat. La mitjana de reciclatge d'aquest residus era del 4% fins l'any 1999; el 2003 va arribar al 57%, i el 2003, al 74%.

GENT DEL BARRI

Això és el que són la Comissió de Festes del Carrer Llibertat, del districte de Gràcia, i l'Associació de Veïns de la Trinitat Nova. El "Projecte festa sostenible al carrer de la Llibertat" es va iniciar l'any 2002 i va culminar el 2003 amb l'elecció de la sostenibilitat i el medi ambient com a tema de la Festa Major de Gràcia. L'objectiu de la iniciativa guardonada és aconseguir que totes les activitats de la Comissió de Festes del Carrer Llibertat siguin respectuoses amb el medi ambient i difondre aquests principis arreu del districte. Un exemple prou significatiu dels continguts és una proposta que en l'última festa major va permetre reduir els residus en un 50%: que, en les festes al carrer, cadascú es porti de casa la vaixela reutilitzable.

A la Trinitat Nova ja fa set anys que l'associació de veïns i veïnes desenvolupa un pla comunitari pioner en el foment de la participació ciutadana i l'aplicació dels principis de sostenibilitat urbanística. L'acte de lliurament de les claus dels primers pisos nous equipats amb mesures de construcció sostenible (aïllament dels habitatges i climatització i escalfament de l'aigua amb energia solar tèrmica) va permetre difondre l'estalvi energètic entre els propietaris. L'acció guardonada ha consistit en una campanya informativa i formativa (xerrades, tríptics, visites als habitatges, etc.) sobre com treure el màxim rendiment de les instal·lacions i com equipar la llar amb criteris ambientals.

ARQUITECTURA I URBANISME

Un taller sobre pràctiques ambientals aplicades a l'arquitectura i l'urbanisme organitzat conjuntament per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPF) i el Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC) el gener del 2003 i la Declaració Mediambiental 2003 del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona també han estat guardonats en la primera edició dels Premis Acció 21. En el primer cas es van buscar solucions innovadores i sostenibilistes en l'àmbit de l'arquitectura des d'una visió pluridisciplinària i participativa, i la majoria d'accions les van dur a terme, de manera desinteressada, professionals de la UPC i del COAC. L'objectiu:

La venda de roba de segona mà és una de les activitats que fan les 36 empreses d'inserció que formen part d'AIRES. Aquesta associació ha estat guardonada per la seva tasca per aconseguir un model de desenvolupament econòmic sostingut, solidari i respectuós amb el medi ambient

A la primera edició d'aquests guardons, s'hi han presentat 39 entitats, amb un total de 42 projectes

Els deu
projectes
guardonats i la
menció especial
són una bona
mostra de les
iniciatives
sostenibilistes
que la ciutat
desenvolupa

que els futurs professionals de l'arquitectura i l'urbanisme integrin els criteris ambientals en els seus projectes. Pel que fa al Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (ISO 14001 i EMAS), ha assumit un paper actiu en la promoció del compromís sostenibilista en el seu sector i s'ha imposat un procés de millora continuada en la minimització dels impactes ambientals.

MOURE'S SOSTENIBLEMENT

En aquest àmbit han estat guardonats la "Guia d'accés sostenible als centres de treball: per una mobilitat segura, eficient i econòmica dels treballadors", presentada per la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CONC); el projecte de substitució de vehicles d'hidrocarburs per vehicles d'energies netes de la Cooperativa Trèvol, i "Una experiència comunitària d'educació en valors: camí amic", de l'AMPA de l'Escola Pública Auró.

La guia elaborada per la CONC, amb la col·laboració de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic, es vol convertir en un nou instrument sindical d'informació i sensibilització per millorar les actuals condicions d'accés als centres de treball, tant des del punt de vista de la seguretat com de la sostenibilitat (davant la dispersió de les empreses en polígons industrials, utilitzar opcions de desplaçament basades en l'ecomobilitat: transport públic, transport col·lectiu d'empresa, cotxe compartit, *car sharing* i anar a peu o

amb bicicleta). Pel que fa a la Cooperativa Trèvol, va iniciar el projecte de substitució de vehicles el 2003 i el seu objectiu és demostrar que la bicicleta i altres vehicles no convencionals, com els elèctrics, són elements de transport eficaços tant a nivell personal com d'empresa. Actualment, un 65% de les feines d'aquesta cooperativa, dedicada a la missatgeria, es fan amb bicicleta. La iniciativa del "camí amic" guardonada al barri de l'Esquerra de l'Eixample, que va entrar en funcionament el curs 2000-01, vol afavorir un accés segur i agradable a l'escola i fer del carrer un entorn

A dalt, un treballador de la Cooperativa Trèvol. A la dreta, Imma Mayol en un moment de l'entrega dels Premis Acció 21

acollidor i educatiu per als nens i nenes i també per a tots els vianants. En el projecte, hi participen gairebé una trentena d'entitats, com centres escolars, associacions esportives, centres cívics, esplais i associacions de veïns i comerciants, així com la biblioteca, el poliesportiu i el districte.

ATURAR L'EXCLUSIÓ SOCIAL

La lluita contra el principal problema ambiental, la pobresa i l'exclusió social, tanca aquest recull dels guardonats en l'edició 2003 dels Premis Acció 21. La iniciativa triada ha estat presentada per l'Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya (AIRES), una plataforma formada per 36 empreses d'inserció que actuen en 14 comarques catalanes i que ha estat guardonada per la seva tasca per aconseguir un model de desenvolupament econòmic sostingut, solidari i respectuós amb el medi ambient. Un model econòmic que és una excel·lent síntesi del fons –de l'aire– dels deu objectius de l'Agenda 21 de Barcelona, recollits en un *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat* que obre les portes a una Barcelona sostenible i de futur. ■

Maria Rosa Salvadó

PER SABER-NE MÉS

www.bcn.es/agenda21
www.projecterius.org
www.genab.org
www.mercabarna.es
www.pangea.org/trinova
www.upc.es
www.apabcn.es
www.conc.es/barcelones
www.ampaauro.org
www.airecat.org

Verd és el color... del civisme

No heu pensat mai que la força dels parcs rau justament en la seva fragilitat? M'explico: quan ets a la ciutat i creues aquella porta cap al verd, el que t'hi empeny és l'olor de mullat o el silenci que et permet sentir les petjades a la grava i, sobretot, la sensació que tot allò és viu i, per tant, fràgil. El contrast entre el món sòlid, construït, i el dinamisme del parc, diferent en cada estació de l'any, és el que ens fa entrar-hi una vegada i una altra.

El dinamisme i, per tant, la fragilitat són també elements característics del teixit urbà. Un entramat que, com més divers i dens, més ric és, però que es pot anar tornant alhora més conflictiu, més confús o més incòmode.

Des de l'Ajuntament de Barcelona ens hem proposat emprendre el Pla per a la Promoció del Civisme amb la convicció que aquest entramat ciutadà requereix que entre tots i totes ens n'ocupem i en tinguem cura, perquè, com passa amb els jardins, si l'abandonem pensant que fa el seu curs, acabarà perdent la fesomia.

L'objectiu del pla que estem a punt de posar en marxa és enfortir els valors de la majoria de barcelonins i barcelonines, que, perquè estimen la seva ciutat, la respecten, i modificar aquells hàbits que amb el pas del temps s'han anat relaxant. Pensem que, si reforcem els comportaments cívics de la majoria complidora, les persones incíviques aniran quedant cada vegada més en minoria.

Per assolir el nostre objectiu, s'ha de posar l'accent en tots aquells petits gestos quotidians que contribueixen a fer la ciutat més amable i habitable. És per aquest motiu que cal fer tota una tasca de sensibilització i informació, de manera que la ciutadania s'assabenti de quins comportaments ha de consolidar i quins ha de modificar. La informació arribarà a totes les llars a través de diversos suports impresos que ens ajudaran a tenir una visió més àmplia de la complexitat de gestionar una

gran ciutat com Barcelona i a saber com podem contribuir a fer la convivència més fàcil, més agradable. En aquest sentit, la difusió de les ordenances municipals en un format que sigui molt proper i accessible forma part del nostre objectiu, perquè per poder revisar el nostre comportament és necessari conèixer també quin és el marc normatiu de referència per a tothom.

La sensibilització, en canvi, s'articularà a través d'una campanya de comunicació en els mitjans que difongui missatges clars i entenedors respecte a les actituds correctes i incorrectes a la ciutat. També ens hi ajudarà la tasca del voluntariat, que amb la seva participació en diversos esdeveniments públics ens permetrà mostrar quins són els comportaments exemplars, les actituds que convé seguir.

Tot això no significa que a partir d'ara la ciutat s'autoreguli i que l'ajuntament deixi d'actuar en la seva responsabilitat. Evidentment, l'ajuntament seguirà prestant tots els serveis i, en l'exercici d'autoritat que li correspon, seguirà actuant per vigilar i sancionar tots aquells actes d'incivisme que incompleixin el que estableixen les ordenances. Però, en certa manera, el canvi que estem demanant a la ciutat és un pas endavant en la maduració d'una societat responsable, conscient i crítica. Perquè en aquest procés hem d'avançar conjuntament, amb corresponsabilitat. Aquesta és la clau del civisme.

A Barcelona, s'hi donen infinites interaccions, múltiples interessos, sovint oposats, trànsits vertiginosos..., aportacions que la fan immensament rica i especial, però, alhora, molt vulnerable. Si no hi parem atenció, si no valorem el seu silenci i la seva netedat, si no tenim cura del nostre entorn, de les persones que ens envolten, la seva fragilitat la pot acabar esquinçant. Com en els jardins, si volem preservar-ne l'esclat, cal que entre tots i totes adobem la terra. ■

Marina Subirats
*regidora d'Educació
i cinquena tinenta
d'alcalde de
l'Ajuntament
de Barcelona*

S'ha de posar l'accent en tots aquells petits gestos quotidians que contribueixen a fer la ciutat més amable i habitable

La força de la muntanya i la dolçor d'un jardí botànic es donen la mà en el III Premi Rosa Barba

El Premi Europeu de Paisatge Rosa Barba distingeix els millors projectes fets a Europa en els últims quatre anys

Un dels esdeveniments sobre paisatgisme més importants que se celebren a Barcelona, tant pel grau de consolidació com pel nivell de participació, és la Biennial Europea del Paisatge, celebrada el novembre del 2003, i que en aquesta ocasió va coincidir amb la concessió del Premi Europeu de Paisatge Rosa Barba. En la tercera edició d'aquest guardó van destacar amb força dos projectes: el de la muntanya de Cardada, a Suïssa, i el del Jardí Botànic de Bordeus, a França, que, finalment, van compartir un merescut primer premi.

El Premi Europeu de Paisatge Rosa Barba distingeix els millors projectes fets a Europa en els últims quatre anys. En la tercera edició s'hi van presentar 500 candidatures d'arreu del continent. D'aquestes, en van quedar finalistes catorze, dues de les quals corresponen a projectes fets a Catalunya: el Parc del Turó de Mar, a Montgat, de Carles Llinàs,

i l'Estadi d'Atletisme Tussols-Basil, a Olot, de Rafael Aranda, Carme Pigem i Ramon Vilalta. Un fet que posa de manifest el nivell que està adquirint a Catalunya el paisatgisme.

ES POT REPENSAR UNA MUNTANYA?

Paolo L. Bürgui està convençut que sí, i això és el que va projectar a la muntanya suïssa de

A Cardada, un corredor suspès d'acer i titani s'eleva a través dels arbres fins a una plataforma mirador que ofereix unes vistes inesperades

Cardada. El projecte analitza si la fascinació pot dur a un major i més profund respecte per l'entorn. El lloc de trobada és un quadrat de granit per interpretar materials tradicionals de les valls del país i un banc que enllaça amb la geometria i indica els angles d'on parteixen els senders. En un promontori del paisatge, un corredor suspès fet d'acer i titani s'eleva a través dels arbres fins a una plataforma mirador que ofereix unes vistes inesperades que ens permeten recordar la fragilitat de l'entorn. Un camí de jocs que discorre entre boscos i un observatori geològic situat al cim, a 1.670 m d'alçada, amb una línia vermella que simbolitza la línia insúbica, creada durant la deriva continental de la placa europea respecte a la placa africana, ens ajuden a gaudir d'aquest espai i també a intentar reflexionar sobre l'enorme distància que representen els períodes geològics.

EL JARDÍ BOTÀNIC DE BORDEUS

El nou Jardí Botànic de Bordeus, projectat per Catherine Mosbach, inaugura la connexió urbana entre el barri de la Bastide, dissenyat per Dominique Perrault, i la part vella de la ciutat, enrocada sobre l'última inflexió de la Garona. Aquest acoblament situa el projecte a un nivell simbòlic i el converteix en el focus d'una centralitat urbana recomposta al voltant del riu. Es jerarquitzava l'ordre de l'estructura d'acollida –una creació de Parcs i Jardins– i el que

CARDADA-RECONSIDERANT UNA MUNTANYA
 Localització: Cardada, Locarno, cantó del Ticino, Suïssa
 Titular: Paolo L. Bürgi
 Realització: 1998
 Final d'obra: 2000
 Direcció d'obres: Paolo L. Bürgi
 Promotor: Confederació Helvètica, cantó del Ticino i administracions locals

JARDÍ BOTÀNIC DE BORDEUS
 Localització: Bordeus (riba dreta), Gironda, França
 Titular: Mosbach Paysagistes, Catherine Mosbach
 Realització: estudis, 2000; jardí, 2001-02
 Final d'obra: 2003-04
 Direcció d'obres: Mosbach Paysagistes, Jourda Architectes
 Promotor: ciutat de Bordeus, Departament d'Afers Culturals

es representa –els estrats d'hàbitats i de cultius–, cosa que afavoreix la comprensió de les lògiques evolutives en el temps i multiplica els punts de vista pedagògics i lúdics a diferents escales. Els tres llocs més importants estan articulats per àrees temàtiques que permeten als visitants comprendre les relacions dels grans temes entre si. És especialment destacable l'Avinguda de les Plantes, un passeig dedicat a una representació de les plantes en la seva diversitat biològica i taxonòmica dins d'una mateixa estratègia de creixement, mentre que el camp de cultiu fa una aproximació etnobotànica i la galeria dels hàbitats s'obre a les dinàmiques ecològiques dels hàbitats naturals de la conca aquitana. ■

El nou Jardí Botànic de Bordeus inaugura la connexió urbana entre el barri de la Bastide i la part vella de la ciutat

Cucs i llangardaixos

La imatge d'una avioneta fumigant un camp amb insecticida per exterminar insectes és prou coneguda. També ho és la d'algú ruixant una planta d'un jardí amb algun pesticida, o fent servir un esprai per matar mosquits, o aplicant una loció contra les puces en animals domèstics. "Cucs i llangardaixos" és un joc que té com a objectiu que els escolars entenguin els efectes nocius dels plaguicides i les alternatives per minimitzar-ne o evitar-ne l'ús.

Aquest joc té com a objectiu que els escolars entenguin els efectes nocius dels plaguicides i les alternatives per minimitzar-ne o evitar-ne l'ús

Per al desenvolupament del joc cal un espai ampli, on els participants puguin córrer. La meitat de l'espai és la zona de conreu on hi ha les plantes. La resta és l'espai per on poden córrer els cucs i els llangardaixos. Els dos espais es poden delimitar amb guix, cadires o qualsevol altre element a mà. Abans de començar, s'han de preparar les cintes o fulards, en un nombre superior al de participants.

Hi ha tres grups de jugadors: les plantes, els cucs i els llangardaixos. Si el nombre de jugadors és, per exemple, de 30, s'hauran de distribuir de la següent manera: 13 seran plantes i s'hauran de col·locar a la zona de conreu; 15 formaran 5 grups de 3 cucs (els membres de cada grup de cucs s'agafaran per la cintura, de manera que el que vagi al davant serà el cap; el segon, el cos, i el tercer, la cua), i 2 participants faran de llangardaixos. Per tant, els percentatges són, aproximadament, d'un 65% de plantes, un 25% de cucs i un 10% de llangardaixos.

MOVIMENTS DELS JUGADORS

Com que l'objectiu del joc és sobreviure, els llangardaixos han d'intentar menjar-se com més cucs millor, i els cucs han d'intentar escapar-se dels llangardaixos.

Plantes: s'han de quedar quietes, separades les unes de les altres 2 m com a mínim, amb les cames i els braços oberts, esperant que un cuc les agafi.

Cucs: no es poden aturar i s'han de desplaçar per tot el camp. Quan un cuc perd la cua perquè se l'ha menjat un llangardaix, ha d'agafar (menjar-se) una planta, que es converteix en el cap del cuc (el que era el cap passa a ser cos i el que era cos passa a ser cua). Mentre un cuc menja, els llangardaixos no el poden agafar.

Llangardaixos: han de créixer, i per això s'han de menjar les cues dels cucs, que passen a formar part de la cua dels llangardaixos agafant-se a l'últim jugador llangardaix per la cintura.

EL JOC

Es divideix en tres parts: la primera, sense insecticides; la segona, amb una fumigació repetida, i la tercera, amb una sola fumigació general. Els resultats de cadascuna de les parts s'han d'anotar en una pissarra.

Primera part: s'acaba quan els cucs s'han menjat totes les plantes. El pagès d'aquell camp (que és el director de joc) decideix que ha de prendre mesures perquè s'ha quedat sense collita.

Segona part: quan cada llangardaix s'ha menjat una cua de cuc, el pagès fa sonar un xiulet i tothom es queda quiet. Imitant el

soroll d'una avioneta, el pagès passa per la zona de conreu i distribueix cintes vermelles entre totes les plantes i animals que hi hagi a dins del camp. Cada planta s'ha de posar una cinta al voltant d'una cama, i, en el cas dels cucs i els llangardaixos, se la posa qui fa de cua. Quan els jugadors tenen les cintes posades, el pagès avisa que l'insecticida enverina. A saber: un cuc que tingui dues cintes o un llangardaix que en tingui tres estarà malalt i només podrà caminar a peu coix; un cuc amb tres cintes o un llangardaix amb quatre cintes estarà mort. Un cop explicat, es torna a tocar el xiulet per prosseguir el joc. Els cucs morts es convertiran en plantes i deixaran caure a terra les seves cintes. Cada cop que es mor un cuc es repeteix l'operació de fumigar i repartir cintes entre les plantes i animals que estiguin a la zona de conreu.

Tercera part: quan cada llangardaix s'ha menjat una cua de cuc, el pagès fa sonar el xiulet perquè tothom es quedi quiet, i torna a fer d'avioneta, avisant, però, que és un dia de molt vent i que el plaguicida s'escamparà pertot arreu. Així, reparteix cintes entre tots els jugadors, tant els que són al camp com els que són a l'altra banda del terreny de joc. El joc s'acaba quan un dels llangardaixos es mor.

POSADA EN COMÚ

Es pot fer una rotllana amb tothom assegut a terra per comentar els resultats. Què ha passat al final de cada part del joc? a) S'acaben les plantes del camp: què els passarà als cucs i als llangardaixos si no tenen plantes? b) S'acaben els cucs: per què s'han acabat? Se n'han mort més d'enverinats o de menjats? Què els passarà als llangardaixos si tots els cucs es moren? c) Un dels llan-

gardaixos s'ha mort: per què s'ha mort? Explicar com l'insecticida va passant d'un ésser viu a un altre, s'acumula en el més gran (del cuc al llangardaix) i pot causar danys inesperats. El pagès no volia matar llangardaixos. Tenia altres sistemes per evitar els perjudicis que li causen els cucs? I, si fossin pollastres els que es mengessin aquests cucs i ens mengéssim els pollastres, quins efectes podria tenir en nosaltres? Es pot comptar quantes cintes queden a terra i valorar què passa amb l'insecticida que hi ha anat a parar. Pot provocar contaminació del sòl o de l'aigua?

A l'hora de fer l'avaluació, esmentar un efecte positiu i un altre de negatiu de l'ús dels plaguicides, de quines altres maneres podem protegir de les plagues les plantes cultivades que ens serveixen d'aliment i què vol dir que un producte químic és acumulatiu i quins efectes poden tenir els productes tòxics acumulatius en l'alimentació humana. ■

Textos extrets d'*Hàbitat, guia d'activitats per a l'educació ambiental*, Teresa Franquesa (direcció). Col·l. Materials, núm. 3. Institut d'Educació de Barcelona, 1998. Aquesta publicació es pot demanar al Centre de Recursos Barcelona Sostenible.

A l'hora de l'avaluació, explicar com l'insecticida va passant d'un ésser viu a un altre i pot causar danys inesperats, i dir de quines altres maneres podem protegir les plantes de les plagues

FITXA TÈCNICA

Edat: a partir de 10 anys

Durada: de 50 a 60 minuts

Grup: de 20 a 40 participants

Materials: cintes vermelles (aproximadament, 1,5 per jugador), xiulet, pissarra portàtil i material per escriure-hi

Matèries: ciències naturals, química

Conceptes clau: plaguicides, contaminants orgànics/químics, xarxes tròfiques, efectes acumulatius, riscos per a la salut

Altres conceptes: contaminació del sòl i de l'aigua, residus tòxics i perillous, riscos ambientals, gestió de conreus

PER SABER-NE MÉS

Plaguicides clorats: efectes sobre l'alimentació i alternatives, Calmet Fontané, J. Col·l. Medi Ambient, Tecnologia i Cultura, núm. 2. Departament de Medi Ambient de la Generalitat, 1992.

Agricultors que utilitzen mètodes sostenibles de cultiu d'aliments. Contacte: Unió de Pagesos: 92 268 09 00

Servei de Protecció dels Vegetals del DARP, tel.: 93 30467 00

Les mimoses

Generositat i espectacularitat són dues característiques que destaquen a l'instant quan observem una mimosa en flor.

Acacia baileyana

El nom popular “mimosa” s’aplica a diverses espècies del gènere *Acacia*, que té una àrea de distribució repartida per Austràlia, Àfrica, Àsia i Amèrica, principalment l’Amèrica del Sud. La majoria d’espècies que cultivem en la nostra jardineria són originàries d’Austràlia i es caracteritzen per provenir d’un hàbitat de clima temperat; per tant, toleren malament temperatures inferiors als -2°C , tot i que hi ha excepcions. S’ha de remarcar que el nom popular “acàcia” també es fa servir per referir-se a altres espècies de diferents gèneres.

La majoria de mimoses tenen port arbori, encara que de talla petita (5-8 m d’alçada), però també hi ha representants arbustius. Es caracteritzen per tenir la fulla persistent, si bé no totes; són de creixement ràpid, i tenen una capçada amb una gran densitat de branques i fulles. El valor ornamental de la mimosa el trobem, bàsicament, en la intensa floració, de color groc; en el període de floració, entre primers i finals d’hivern, i en l’aroma. També s’ha de destacar la perdurabilitat, ja que la floració dura més d’un mes i mig. Les flors s’agrupen en glomèruls i tenen un gran interès com a flor tallada. Al cap d’unes setmanes, donen pas a un fruit en forma de beina, sense valor ornamental i que convé eliminar com més aviat millor. La capçada és arrodonida i densa, i, en alguns cultivars, les branques són pèndules i ofereixen un aspecte molt atractiu. La fusta és fràgil i, en dies ventosos, les branques es poden esqueixar fàcilment. Les dimensions d’aquests arbres permeten aplicar-los en espais reduïts, i algunes espècies i cultivars fins i tot poden viure en test. Presenten un sistema radicular molt superficial i caldrà anar-hi amb compte segons el lloc on es vulguin plantar.

La majoria de mimoses tenen port arbori, encara que de talla petita, però també hi ha representants arbustius

ALGUNES DE LES ESPÈCIES I VARIETATS MÉS CULTIVADES

Nom botànic	Època de floració (mesos)	Tolerància als sòls calcaris	Salinitat	Temp. mín. ($^{\circ}\text{C}$)
<i>Acacia baileyana</i>	I - II	alta	mitjana	-2
<i>Acacia cyanophylla</i>	IV - V	alta	alta	-2
<i>Acacia dealbata</i>	XII - I	baixa	alta	-5
<i>Acacia dealbata</i> var. <i>pendula</i>	XII - I	baixa	alta	-5
<i>Acacia x hamburyana</i>	I - II	baixa	mitjana	0
<i>Acacia longifolia</i>	III - IV	alta	alta	0
<i>Acacia retinodes</i>	quatre estacions	alta	mitjana	-2

Acacia x hanburyana

El valor ornamental de la mimosa el trobem, bàsicament, en la intensa floració, de color groc; en el període de floració, entre primers i finals d'hivern, i en l'aroma

Acacia dealbata

Pel que fa al cultiu, s'ha de saber que la mimosa no admet gaire bé els sòls de textura argilosa, que són pesants, retenen excessivament l'aigua i provoquen asfíxia radicular. És imprescindible esmenar el sòl en el forat de plantació incorporant-hi matèria orgànica, com fems, substrat vegetal o compost, i, naturalment, sorra o sauló. D'aquesta manera millorarem les propietats fisicoquímiques del sòl, especialment el drenatge, que en aquest cas és molt important. La poda és convenient fer-la després de la floració, aclarint la capçada i reduint la longitud de les branques. Amb aquesta operació controlarem la part aèria i evitarem el risc que es trenquin les branques en dies de vent. La majoria de mimoses toleren la salinitat i algunes espècies es consideren d'alta tolerància. Tot i ser arbres, tenen una esperança de vida no gaire llarga, ja que viuen de 30 a 40 anys. ■

Les dimensions d'aquests arbres permeten aplicar-los en espais reduïts, i algunes espècies i cultivars poden viure fins i tot en test

Noves rocalles d'endemismes mediterranis al Jardí Botànic

Vista general de la rocalla valenciana al Jardí Botànic de Barcelona

La primera fase de plantació de les rocalles s'ha fet amb arbres representatius d'aquests paisatges i amb espècies de brolles que acompanyen de forma natural els endemismes

Les rocalles són espais formats, principalment, per roques, que determinen unes condicions molt dures per a la supervivència de les plantes. Per una banda, la quantitat de substrat disponible és molt petita –sovint es redueix a esclotxes o fissures en les roques. Per l'altra, les roques acumulen temperatures molt altes durant el dia, que afecten les plantes que les envolten. Poques espècies han estat capaces d'evolucionar per adaptar-se a aquestes condicions. En general, estan formades per poblacions molt localitzades i amb un nombre no gaire gran d'individus, i reben el nom d'endemismes. La conservació d'aquests endemismes és molt important per preservar la flora amenaçada i, per tant, mantenir els nivells de biodiversitat.

El conjunt del territori del Mediterrani Occidental, des d'Alacant fins al sud de França, conforma una zona amb una gran variació de factors, que condicionen la distribució de les plantes. L'altitud va des del nivell del mar fins a més de 3.000 m. Geològicament, dominen els terrenys calcaris, tot i que també hi ha zo-

El Jardí Botànic de Barcelona té previst construir set rocalles destinades a la mostra de la flora endèmica de diferents regions de la conca mediterrània. El projecte inclou una representació de la vegetació de rocalla de Catalunya, el País Valencià, les illes Balears, Andalusia, les terres del Mediterrani Oriental i el Nord d'Àfrica. Actualment ja es poden visitar les rocalles de les regions valenciana, catalana i balear, tot i que la incorporació d'endemismes és un procés complex i caldran uns quants anys per arribar-ne a tenir una mostra completa de cada territori.

nes silíciques, principalment al nord-est de Catalunya i a l'illa de Menorca, i, en menor quantitat, al País Valencià, on n'apareixen alguns afloraments.

ENDEMISMES DELS PAÏSOS CATALANS

La distribució dels endemismes catalans s'ha fet seguint un criteri d'ordenació per unitats geològiques. La primera unitat correspon a les muntanyes catalanídiques calcàries del centre i el sud de Catalunya, d'on mostrem endemismes com *Antirrhinum pertegasii*, *Biscutella fontqueri* i *Knautia rupicola*. La segona unitat és la de la rocalla calcària dels Prepirineus, amb endemismes com *Allium pyrenaicum*, *Antirrhinum molle* i *Lithodora oleifolia*. I, finalment, la rocalla silícicola dels Pirineus Orientals i de les muntanyes catalanídiques del nord de Catalunya, amb endemismes com *Campanula rotundifolia*, *Limonium geronense* i *Saxifraga vayredana*.

Els endemismes valencians també s'han ordenat per unitats geològiques, totes de caràcter calcari. La primera unitat engloba les espè-

cies dels territoris semiàrids del sector alacantí, amb endemismes com *Limonium caesium*, *Teucrium lepicephalum* i *Thymus membrana-ceus*. Una segona unitat recull la vegetació de les muntanyes del Sistema Prebètic, en què diferenciem una zona costanera (territori diànic), que correspon a les muntanyes litorals, d'on podem veure endemismes com *Silene hifacensis*, *Convolvulus valentinus* i *Thymus webbianus*, i una zona del Prebètic interior, que inclou les espècies pròpies de les comarques situades al sud del riu Túria, amb endemismes com *Antirrhinum valentinum*, *Centaurea mariolensis* i *Phlomis crinita*. La tercera unitat recull el sector valencià-tarragoní, que correspon a les muntanyes del Sistema Ibèric i que comparteix amb el sud de Catalunya un gran nombre d'espècies. Entre aquestes podem observar *Alyssum spinosum*, *Biscutella fontqueri* i *Thymus godoyanus*.

La distribució dels endemismes balears s'ha fet seguint un criteri més ecològic, per la complexitat d'hàbitats que caracteritza les Illes. El projecte preveu una distribució segons la comunitat vegetal a la qual pertanyen les espècies, i diferencia quatre formacions principals: la zona litoral, amb espècies com *Anthyllis histris*, *Dianthus rupicola* i *Senecio rodriguezii*; la formació de la garriga, amb *Asphodelus aestivus*, *Narcissus serotinus* i *Rosmarinus officinalis* var. *palaui*; l'alzinar, on es mostren espècies com *Arum pictum*, *Cyclamen balearicum* i *Scutellaria balearica*, i l'alta muntanya, on podem observar *Brassica balearica*, *Genista majorica* i *Thymus richardii*.

OBTENCIÓ DE LLAVORS

La primera fase de plantació de les rocalles s'ha fet amb arbres representatius d'aquests paisatges i amb espècies de brolles que acompanyen de forma natural els endemismes. Aquesta primera fase permet iniciar la recreació de tot l'ecosistema. Les espècies arbustives utilitzades han estat, principalment, coscolls, *Pistacia*, *Genista*, *Phlomis*, càdec i savines, que en molts casos són comunes a tot el territori del Mediterrani Occidental. En aquesta primera fase s'ha incorporat un nombre petit d'endemismes. La representació de la resta d'espècies endèmiques requerirà un esforç continu del jardí durant els següents anys i una estreta col·laboració amb les institucions responsables de la gestió de la flora endèmica de cada un dels territoris.

La majoria d'aquestes espècies estan protegides, i, per tant, no es pot fer un ús indiscriminat del material de camp. Per obtenir les llavors i material viu de les espècies del territori

Les espècies adaptades a les rocalles formen, en general, poblacions molt localitzades i amb un nombre no gaire gran d'individus, i reben el nom d'endemismes

valencià, el Jardí Botànic de Barcelona ha establert un acord de col·laboració amb el Jardí Botànic de València per a l'assessorament en el projecte i per facilitar llavors i material viu procedent de les seves produccions de viver. De la mateixa manera, s'ha establert un acord de col·laboració amb el Jardí Botànic de Sóller per al disseny del projecte, per a l'assessorament científic i per a l'obtenció de llavors i material fresc de les principals espècies endèmiques balears.

El projecte dels endemismes catalans té el suport d'un acord de col·laboració establert els anys 2002 i 2003 entre el Jardí Botànic de Barcelona i l'Institut Botànic de Barcelona, per una banda, i el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, per l'altra. L'acord preveu la conservació, el cultiu *ex situ* i l'exposició al jardí de plantes singulars,

Senecio rodriguezii, endemisme balear, en el seu estat natural al Torrent de Pareis

La conservació dels endemismes és molt important per preservar la flora amenaçada i mantenir els nivells de biodiversitat

endèmiques o amenaçades de la flora vascular de Catalunya. Pel que fa a la construcció de les rocalles, ha estat possible gràcies al treball conjunt del personal del Jardí Botànic de Barcelona, al suport en el projecte arquitectònic de Carles Llinàs, arquitecte paisatgista de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i a la direcció d'obra del Sr. Manel Pradell, reconegut mestre jardiner. Les roques calcàries s'han obtingut de pedreres en explotació del Parc Natural del Garraf, gràcies a un conveni de col·laboració entre els Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, l'Àrea Metropolitana i el Centre Gestor del Parc de Montjuïc. Les roques silícies utilitzades són pedra de Montjuïc i procedeixen de les parts superficials d'obres fetes al parc. ■

Núria Membrives
directora del Jardí Botànic de Barcelona

L'estat del món 2004

En l'edició d'aquest any, l'informe del Worldwatch Institute sobre el progrés cap a una societat sostenible està dedicat monogràficament a la societat de consum: com consumim, per què consumim i quines repercussions tenen les nostres opcions de consum sobre el planeta i sobre els nostres congèneres. Hi trobarem capítols dedicats a les opcions per millorar les alternatives en el camp de l'energia, l'augment de la productivitat de l'aigua, la necessitat de vigilar el que mengem, els avenços cap a una economia menys consumista i els vincles entre la globalització, el consum i la governança. El llibre es tanca amb una reflexió sobre la necessitat de replantejar-se la "bona vida". ■

L'estat del món 2004, Worldwatch Institute. Ed. catalana: Centre Unesco de Catalunya, 2004.

Fer un jardí i mantenir-lo amb facilitat

Això és el que ens permet aquest manual de jardineria, que recull les espècies més adequades en funció de la situació i orientació del jardí, i que resalta els elements que poden enriquir-lo. Conté una gran quantitat d'exemples pràctics, molt fàcils de

dur a terme, més de 200 fotografies de varietats, 100 il·lustracions, consells molt útils i un ampli glossari de termes. ■

Manual práctico de jardinería, Pepe Plana. Ed. Mundi-Prensa, 2003.

Indicadors de sostenibilitat de Barcelona

Els indicadors són una eina d'avaluació que permet fer el seguiment de variables i mesurar-ne els retrocessos o progressos. *Indicadors 21, indicadors locals de sostenibilitat de Barcelona*, recull els resultats dels vint-i-sis indicadors de l'Agenda 21 de la ciutat. Cada indicador disposa d'una fitxa metodològica, de manera que es recull la informació bàsica sobre el càlcul de l'indicador i la font d'informació, a la vegada que es presenta la diagnosi del darrer any de què es disposa i una evolució dels últims temps. Aquesta és la primera publicació dels sistema d'indicadors locals de sostenibilitat de Barcelona, així com la primera diagnosi i punt de partida que mostra com està la ciutat en l'aspecte ambiental. ■

Indicadors 21, indicadors locals de sostenibilitat de Barcelona (2003). Col. Documentes núm. 8. Ed. Ajuntament de Barcelona, Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat, 2003.

La qualitat de l'aigua subterrània

L'aigua subterrània és un recurs natural vital per a la provisió econòmica i segura d'aigua potable. En el passat, molts aqüífers han estat sovint abandonats a la seva sort, i els que en depenen per satisfer els requeriments d'aigua potable han fet poca cosa per protegir-los. Aquest llibre s'ha fet per posar de manifest que tant l'avaluació del perill de contaminació de l'aigua subterrània com les mesures de protecció han de passar a ser una part essencial de les normes de bona pràctica ambiental. L'obra es divideix en dues parts: un resum executiu adreçat al personal directiu de les companyies d'aigua, autoritats i agències ambientals, i una guia tècnica per a professionals especialitzats, enginyers ambientals i científics relacionats amb la temàtica dels aqüífers. ■

Protección de la calidad del agua subterránea. Guía para empresas de agua, autoridades municipales y agencias ambientales. Banc Mundial. Ed. Mundi-Prensa, 2003.

Campanyes

“Més amb menys”

Aquest és el nom de la campanya impulsada pel pla de medi ambient de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) amb l'objectiu de fomentar un canvi d'hàbits entre la comunitat universitària que permeti generar menys residus i reduir l'impacte ambiental de la Universitat promovent un consum més racional dels recursos. A la pàgina *web* de la campanya hi ha moltes propostes, com, per exemple, fer servir bosses de roba, que són reutilitzables, en comptes de bosses de plàstic, o triar tòners i cartutxos desmuntables per poder-los omplir un altre cop. Bones pràctiques ambientals que val la pena incorporar a la vida quotidiana. ■

“Més amb menys”, UPC. www.upc.es/fem1gest

Aalborg + 10

L'any 1994, les autoritats locals es van reunir a la ciutat danesa d'Aalborg per debatre els reptes del desenvolupament sostenible des de la perspectiva de les ciutats europees. El resultat més rellevant d'aquesta trobada va ser la Carta d'Aalborg, una declaració que reconeixia la responsabilitat local en els dèficits ambientals i la capacitat i voluntat per fer-hi front, i que avui ja han firmat dues mil ciutats europees. Una de les principals conseqüències ha estat l'elaboració i l'impuls de les Agendes 21 Lo-

cals. El juny vinent, coincidint amb el desè aniversari de la firma de la Carta d'Aalborg, se celebrarà en aquesta ciutat la IV Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles. La conferència està organitzada per la Comissió Europea i per la Campanya Europea de Ciutats Sostenibles, un organisme que aplega les xarxes més importants que actuen en el camp del medi ambient i la sostenibilitat a Europa. L'Ajuntament i la Diputació de Barcelona formen part del comitè

de coordinació d'aquest organisme plural en qualitat de patrocinadors. Barcelona, a més, forma part del grup de treball que ha de redactar l'esborrany de declaració final, i es preveu que assistirà a la conferència una delegació de la ciutat, que, a més dels representants municipals, podria incorporar membres del Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat. ■

Més informació:
www.aalborgplus10.dk

CONTROL DE QUALITAT DE ZONES VERDES AMB AGENDA ELECTRÒNICA

- ▶ **Control exhaustiu** sobre el resultat del manteniment de les zones verdes.
- ▶ Enregistrament de totes les dades en **suport electrònic** POCKET PC de fàcil sincronització amb la informàtica municipal.
- ▶ Sistema absolutament **elàstic**, que permet una adaptació immediata a les constants modificacions de la jardineria urbana.
- ▶ Gestió de les **incidències** que puguin aparèixer.

En definitiva, **optimització i racionalització** de la prestació del servei.

Per a més informació:
CIAS COM 2001
C. Petrarca, 22 Local
tel.: 93 407 40 40
fax: 93 407 40 41
a.e.: miquel@ciascom.com

Activitats

TAI-TXI AL JARDÍ

Per enfortir i equilibrar tot l'organisme oferint les eines per desenvolupar la salut i unificar el cos i la ment.

Informació: Centre Cívic de Sarrià,
 c. Eduard Conde, 22-42 08034 Barcelona.
 93 205 41 04

Congressos

GROWTECH EURÀSIA

Exposició i congrés internacional d'horticultura i floricultura

De l'11 al 14 de març, Antalya (Turquia)
www.rai.nl
press@rai.nl

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE JARDINS BOTÀNICS

Se celebra cada tres anys i és la trobada mundial més important de persones relacionades amb els jardins botànics i de professionals de la jardineria. El lema d'aquest any és "Jardins botànics: un món de recursos i patrimoni per a la humanitat", i els debats giraran al voltant de l'horticultura, la investigació científica, la conservació i l'educació considerats des de la perspectiva dels jardins botànics. Durant el congrés també es farà el fòrum internacional que discutirà les aportacions a la International Agenda for Botanic Gardens in Conservation, una política global dels jardins botànics redactada l'any 2000 amb la participació de 600 jardins botànics.

Del 19 al 23 d'abril, Jardí Botànic de Barcelona
www.jardibotanic.bcn.es/index2.htm

CONGRÉS DE LA REGIÓ CENTRAL D'IFLA (INTERNATIONAL FEDERATION OF LANDSCAPE ARCHITECTS), PRAGA

"Nous paisatges per a estructures antigues, i estructures noves per a paisatges antics". El

congrés està dedicat al concepte de conservació a través del desenvolupament. Entre altres aspectes, es tractarà de la necessitat d'un estudi especialitzat en la utilització de jardins i paisatges naturals i de l'impacte dels jardins moderns a prop d'edificis antics.

www.iflaprague2004.cz

VI CONGRÉS I EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DE PLATGES

Del 5 al 7 de maig, Santander
www.ategrus.org
ategrus@ategrus.org

Fires

OBERTPLANT MARESME

Jornada de portes obertes i fòrum de plantes ornamentals en test

Dies 27 i 28 de febrer, Vilassar de Mar
www.obertplant.com
obertplant@obertplant.com

PRAGA FLOREA HORTICULTURAL EXHIBITION

Exposició de floristeria, jardineria i horticultura

De l'11 al 13 de març, Praga (República Txeca)
<http://pragaflorea.cz/2004/>

EXPOJARDIM

Fira internacional de la flor i de productes i equipaments per a jardineria

De l'11 al 14 de març, Batalha (Portugal)
www.exposalao.pt
info@exposalao.pt

HORTIFLORA EUROPA-POLÒNIA

Mostra i exhibició internacional de flors, horticultura i jardineria

Del 18 al 20 de març, Varsòvia (Polònia)
www.bto-exhibitions.nl
info@bto-exhibitions.nl

SETMANA VERDA DE GALÍCIA

Fira internacional ramadera, de maquinària agrícola, forestal i hortofloral, i de mascotes i petits animals

Del 12 al 16 de maig, Silleda (Pontevedra)
www.feira-galicia.com

Cursos tècnics del Centre de Formació del Laberint

SELECCIÓ I PLANTACIÓ D'ARBRAT VIARI

Criteris de selecció d'espècies d'arbrat viari. Recomanacions pràctiques. Criteris tècnics de plantació. Plantacions espacials. Curs pràctic basat en l'estudi de casos. 9, 11, 16 i 18 de març, de 16.30 a 20.30 h.

GESPES

Bases de la implantació i el manteniment: espècies cespitoses i barreges més adequades segons les condicions climàtiques i l'ús a què es destinen. Implantació. Manteniment. Plagues i malalties. Curs teòric amb visita tècnica. 17, 22, 24 i 25 de març, de 17.30 a 20.30 h, i 31 de març, de 08.00 a 11.00 h.

PATOLOGIES DE CONÍFERES ORNAMENTALS

Curs monogràfic per a la diagnosi visual de les principals plagues i malalties que afecten les coníferes ornamentals. Observació de material fotogràfic i col·leccions entomològiques. 30 de març i 1 d'abril, de 16.30 a 20.30 h.

Centre de Formació del Laberint, tel.: 934 282 500, fax: 934 286 198, a. e.: formacio.laberint@mail.bcn.es, web: www.bcn.es/parcsijardins

Aula d'Ecologia 2004

La Casa Elizalde acull la novena edició del cicle de conferències de l'Aula d'Ecologia, un esdeveniment que té com a objectiu abordar la temàtica de cada cicle intentant dur a terme un treball obert i integrador. Així es consolida un espai de reflexió i de debat sobre temes ambientals, centrat especialment en qüestions ecològiques globals i en aspectes referents al nostre entorn. Aquest any, l'Aula abordarà, des de l'ecologia, la qüestió dels sistemes complexos per intentar analitzar, mitjançant les aportacions de diverses disciplines, sistemes diferents, que funcionen en la natura, en l'economia, en la societat o en el món de la cultura, i buscarà les pautes comunes al funcionament dels diferents sistemes, que poden ajudar a una millor comprensió d'aquestes qüestions. La programació està dirigida pel doctor Jaume Terradas, catedràtic d'Ecologia, i és coordinada per les doctores Anna Àvila i Pilar Andrés. ■

17 de febrer - Martí Domínguez: "Art, natura i complexitat: la percepció del món natural en el Renaixement"

24 de febrer - Ricard Solé: "Evolució de xarxes complexes"

2 de març - Joan López Redondo: "Xarxes de mobilitat"

9 març - Josep M. Garrell: "Intel·ligència artificial: actualitat i futur"

16 de març - Narcís Prat: "El PHN: un cas de no apreciació de la complexitat"

23 de març - Pedro Jordano: "Relacions mutualistes complexes en els ecosistemes"

30 de març - Josep Piñol: "Models simples per entendre sistemes ecològics complexos"

13 d'abril - David Jou: "Les lleis de la complexitat"

20 d'abril - Jaume Bagunyà: "Complexitat i control en els processos de desenvolupament"

27 d'abril - Nolasca Acarín: "El cervell i la complexitat de la conducta humana"

Lloc i horari: Casa Elizalde, sala d'actes, c. València, 302 08009 Barcelona. Metro Passeig de Gràcia. Tel.: 93 488 05 90. Totes les conferències se celebraran a les 19.30 i en dimarts. Per a més informació: secretaria del CREAF, Facultat de Ciències. Universitat Autònoma de Barcelona. Tel.: 93 581 13 12

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

24 de febrer, a les 19.00, al CRBS - Taula rodona: "L'energia eòlica a debat", organitzat per l'Agència d'Energia de Barcelona.

28 de febrer - Itinerari a peu pel barri del Raval. Lloc de sortida: pg. de Gràcia, 1, a les 11.00. Places limitades. Amb la col·laboració de Barcelona Camina.

10 de març, a les 19.30, al CRBS - Taula rodona: "La societat del risc: seguretats hipotètiques", amb Flavia Rosembuj i Ivan Murray.

11 de març, a les 18.30, al CRBS - "L'hort en terrats i balcons". Conèixer l'"horturbà", un sistema de cultiu pensat per poder produir hortalisses en un pati, terrassa o balcó. A càrrec de Josep M. Vallès.

13 de març - Visita al parc eòlic de Pradell de la Teixeta. Sortida amb autocar a les 09.00 des del CRBS. Places limitades. Organitzat per l'Agència d'Energia de Barcelona.

18 de març, a les 18.30, al CRBS - Presentació de "L'avaluació de l'educació ambiental", monografia número 9 de la Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA).

27 de març - Visita a les Reserves Naturals del Delta del Llobregat. De 10.00 a 14.00. En col·laboració amb Ecoima, centre d'educació ambiental.

Centre de Recursos Barcelona Sostenible:

c. Nil Fabra, 20, baixos
08012 Barcelona.
Tel.: 93 237 47 43,
fax: 93 237 08 94,
a. e.: recursos@mailbcn.es,
web: www.bcn.es/agenda21/crbs

LA LLUNA

Plena: 6 de febrer a les 08.47 (bon temps) i 6 de març a les 23.14 (bonança). **Minvant:** 13 de febrer a les 13.39 (fred) i 13 de març a les 21.01 (vents del nord). **Nova:** 20 de febrer a les 09.18 (variable) i 20 de març a les 22.41 (tempestes). **Creixent:** 28 de febrer a les 03.24 (tempestes) i 28 de març a les 23.24 (bon temps).

EL SOL

L'1 de febrer, el sol va sortir a les 07.03 i es va pondre a les 17.07, i el 29 de febrer sortirà a les 06.27 i es pondrà a les 17.41. L'1 de març, el sol sortirà a les 06.26 i es pondrà a les 15.42, i, el 31 de març, sortirà a les 05.36 i es pondrà a les 18.15

PLUJA I TEMPERATURA

El febrer del 2003 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 154,5 l d'aigua de pluja per m², i el març, 15,8 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, el febrer del 2003, de 7,1°C, i el març, de 12,1°C.

JARDINERIA

Al febrer, com que les gelades ja no són freqüents, es poden fer, a mitjans de mes, esqueixos de geranis i sèmbras de muguet, lliris, gardènies i verbenàcies. Durant el març, excepte en períodes freds, es planten lliris d'aigua i narcisos, i se sembren pèsols d'olor, cascalls, violers, campanetes, anemones, malves, petúnies, margarides, violetes i clavells.

ADOBS I FERTILITZANTS

**FARMAGRÍCOLA
J. FIGUILLEM**

Pol. Ind. Estruc
Les Moreres, 101 08820 El Prat de Llobregat
tel. i fax: 93 3702980
farmapigui@terra.es

ARTS GRÀFIQUES

*Serveis professionals
d'Impressió Digital*

Barcelona • Z.Franca • El Prat
tel. at. client: 93 449 87 60

www.qualityimpres.com

Arts gràfiques, edicions
i produccions S.A.L.

La Plana, 8 08032 Barcelona
tel.: 93 357 00 50 - 357 06 04
fax: 93 357 02 66
a.e.: eltinter@eltinter.com
web: www.eltinter.com

AUTOMOCIÓ

Vespa Balart Barcelona

Còrsega, 201
08036 Barcelona
tel.: 93.419.26.11
fax: 93.419.37.10
www.vespabarcelona.com
vespabarcelona@vespabarcelona.com

COMUNICACIÓ

Oxigen Comunicació
Publicitat, imatge corporativa, web
Llull, 29-37 08005 Barcelona
tel.: 933 005 486, fax: 933 094 468
www.oxigencomunicacio.com

**EINES, MAQUINÀRIA I VEHICLES
DE JARDINERIA**

Aubert, S. A.
Av. Barcelona, 63
08970 Sant Joan Despí
tel.: 93477 03 30, fax: 93 477 24 38
Sant Ferran, 86
08940 Cornellà de Llobregat
tel.: 93 474 35 35, fax: 93 434 37 80
Carders, 4 08003 Barcelona
tel.: 93 319 66 03, fax: 93 319 06 66

Suministros I.L.A.G.A., S. A.
Pg. de Sant Joan, 12
08010 Barcelona
tel.: 93 232 74 11, fax: 93 232 40 31
a.e.: ilaga@ilaga.es
web: www.ilaga.es

Ctra. de Ribes, 103
08520 Les Franqueses del
Valles
tel.: 93 849 28 22,
fax: 93 849 22 67
a. e.: politractor@sefes.es
web: www.politractor.com

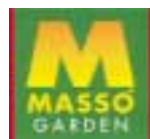
CENDRERS DE PLATJA

Pisto 68, S. L.
Av. Catalunya, 1
43700 El Vendrell
tel.: 977 15 40 34 - 607 30 49 71
fax: 977 15 41 83
www.cendredeplatja.com

FITOSANITARIS

MARTÍ FABRÉS, S.L.
Ctra. de Navarclés, km 4,8
Pol. Ind. Riu d'Or
tel. i fax: 93 827 23 07
08251 Santpedor

Comercial Química Massó, S. A.
Viladomat, 321, 5e. 08029 Barcelona
tel.: 93 495 25 00, fax: 93 495 25 02
a. e.: jcamps@cpm.es

LAMPISTERIA I ELECTRICITAT

SAME, S. L.
Montseny, 7-13 08400 Granollers
tel.: 90210 03 90, fax: 93 846 86 64
a. e.: inf@same.es
web: www.same.es

LLAVORS

Neoplant, S. L.
Maria Vidal, 324 08340 Vilassar de Mar
tel.: 90215 22 94, fax: 93 750 00 08
a. e.: neocom@sefes.es
web: www.neoplant.es

MOBILIARI URBÀ

Santa & Cole Ediciones de Diseño
Balmes, 71 08440 Cardedeu
tel.: 938 462 437, fax: 938 711 767
a. e.: urbana@santacole.com
www.santacole.com

BDU-RICHTER
Jocs infantils diferents
tel.: 93 246 49 04
a. e.: bdu@bdu.es
web: www.bdu.es

FUNDICIÓN
BENITO
DÚCTIL

**UN REFERENT EN DISEÑO
I CALIDAD**

.Tapes i reixes de fundició
. Mobiliari urbà
. Jocs infantils i circuits esportius
. Il·luminació pública

TUV
ISO 9001
ISO 14001

Via Ausetània, 11 · 08560 Manlleu (BCN)
tel.: 93 852 1000 · a. e.: info@fdb.es · www.fdb.es

REG, MATERIAL I INSTAL·LACIONS

Poligon Industrial El Cros, nau 2
08310 Argentona
tel.: 93 741 42 32
fax: 93 757 92 41
a. e.: sabater@sabatergrup.com
web: www.sabatergrup.com

**SERVEIS DE JARDINERIA,
OBRA PÚBLICA**

ACYCSA (Antonio Casado y Cía., S. L.)
Mas d'en Sol, s/n,
Ctra. N-II, km 751,2
17705 Pont de Molins
tel.: 972 52 91 36, fax: 972 52 91 11
a. e.: viveros@acycsa.es
web: www.acycsa.es

CLD, Neteja i Gestió
Ambiental
Gran Via de Carles III,
98, 3a. planta
08028 Barcelona
tel.: 93 330 85 18/19,
fax: 93 330 85 23

a. e.: info@grupclld.com
web: www.grupclld.com

CESPA
Poligon Industrial Zona Franca,
carrer B, 16-22
08040 Barcelona
tel.: 93 413 65 95, fax: 93 413 65 97
a. e.: marti-bcn@cespa.es

Jardineria y Riegos Azahar, S. A.
Rambla Ribatallada, 6, 4t. 4a.
08190 Sant Cugat del Vallès
tel.: 629 25 42 32
a. e.: barna.azahar@peleline.es

web: www.jardineriamoix.com
tel.: 93 805 29 34

SEGURETAT I PROTECCIÓ

Comercial Gummi, S. A.
Equips de protecció laboral
Travessia Industrial, 111
08907 L'Hospitalet de Llobregat
tel.: 93 264 39 99
fax: 93 264 39 88
a. e.: gummi@comercialgummi.com
web: www.comercialgummi.com

TERRES I SUBSTRATS

TERRES, SUBSTRATS I COMPLEMENTOS
PER A LA JARDINERIA
Cami de les Ràfoles, s/n Apartat 174
08830 Sant Boi de Llobregat
tel.: (+34) 93 640 16 08
fax: (+34) 93 640 17 02
a.e.: bures@buressa.com
web: http://www.buressa.com

División Tierras y Complementos

T.M.A. (Tecnología Medio Ambiental)
Grup F. Sánchez, S. L.
Av. Can Fontanals, s/n Ap. de Correus 276
08190 Sant Cugat del Vallès
tel.: 93 675 41 11, fax: 93 674 16 52
Planta: Ctra. antiga d'Ullastrell, s/n
Finca Can Carreres 08191 Rubí
tel.: 93 588 25 72, fax: 93 588 46 84
a. e.: planta@tma.es web: www.tma.es

VIVERISTES

Centre de Jardineria Sils, S. A.
Cruilla N-II/Ctra. Vidreres
Ap. de Correus 26 17410 Sils
tel.: 972 87 52 52, fax: 972 87 51 62
a. e.: info@jardineriasils.com
web: www.jardineriasils.com

Vivers Massaneda, SAT 950
Ctra. de Sant Hilari, s/n Ap. 137
17430 Santa Coloma de Farners
tel.: 972 84 08 55, fax: 972 84 09 16
a. e.: massaneda@infonegocio.com

Productor d' Hedera sp.
Administració: Tarragona, 18
tel.: 938 444 105, fax: 938 444 107
Viver: La Pineda, tel i fax: 938 713 588
a. e.: vivbell@vivbell.com
Apartat de Correus 206 08440 Cardedeu

DIRECTORI VERD

Totes les empreses que
es vulguin publicitar a
les pàgines del nou
Directori Verd es poden
adreçar a Parcs i Jardins,
tel.: 93 413 24 70,
fax: 93 413 24 21

*Ja és temps de
primavera!*

Vine a la Festa!

la Festa de la Primavera és un gran acte cívic que no et pots perdre. T'hi esperem el 21 de març al Parc de la Ciutadella, a partir de les 11h del matí.

Parcs i Jardins

Estima'ls!

67

Parcs a Barcelona

